

Lietuvos Respublikos
FINANSŲ MINISTERIJA

2024 M. NACIONALINIO METINIŲ ATASKAITŲ RINKINIO AIŠKINAMASIS RAŠTAS

2025 m. liepos 23 d. Nr. (27.47-01E) -11K-

TURINYS

PRANEŠIMAS DĖL NACIONALINIO METINIŲ ATASKAITŲ RINKINIO	3
NACIONALINIO METINIŲ ATASKAITŲ RINKINIO AIŠKINAMASIS RAŠTAS	7
1. BENDROJI DALIS.....	7
2. APSKAITOS POLITIKA	9
3. PASTABOS	24
3.1. Nematerialusis turtas	24
3.2. Ilgalaikis materialusis turtas.....	25
3.3. Finansinis turtas.....	26
3.4. Mineraliniai ištekliai	28
3.5. Biologinis turtas	28
3.6. Atsargos.....	28
3.7. Išankstiniai apmokėjimai.....	29
3.8. Per vienus metus gautinos sumos.....	29
3.9. Pinigai ir pinigų ekvivalentai	30
3.10. Finansiniai įsipareigojimai.....	31
3.11. Įsipareigojimai, atsirandantys iš finansinės nuomos (lizingo)	32
3.12. Atidėjiniai.....	33
3.13. Trumpalaikės mokėtinos sumos.....	34
3.14. Finansavimo sumos, finansinė ir nefinansinė parama	34
3.15. Grynasis turtas.....	36
3.16. Mokesčių pajamos.....	37
3.17. Socialinių įmokų pajamos	38
3.18. Pagrindinės veiklos kitos pajamos ir kitos veiklos pajamos	39
3.19. Pagrindinės veiklos sąnaudos ir pinigų srautai pagal segmentus.....	39
3.20. Finansinės ir investicinės veiklos rezultatas	41
3.21. Nuosavybės metodo įtaka	42
3.22. Suteiktos garantijos dėl paskolų.....	43
3.23. Neapibrėžtasis turtas ir neapibrėžtieji įsipareigojimai	43
3.24. Finansinės rizikos valdymas	44
3.25. Koncesijos ir valdžios ir privataus subjektų partnerystės sutartys.....	45
3.26. Poataskaitiniai įvykiai	45
3.27. Apskaitos politika ir klaidų taisymas	46
3.28. Informacija apie valstybės kontroliuojamų pelno siekiančių subjektų finansinius duomenis	46

PRANEŠIMAS DĖL NACIONALINIO METINIŲ ATASKAITŲ RINKINIO

Vadovaujantis Lietuvos Respublikos viešojo sektoriaus atskaitomybės įstatymo, viešojo sektoriaus apskaitos ir finansinės atskaitomybės standartų (toliau – VSAFAS) ir kitų Lietuvos Respublikos teisės aktų, reglamentuojančių viešojo sektoriaus subjektų grupių finansinių ataskaitų rengimą, nuostatomis buvo parengtas 2024 m. nacionalinis metinių ataskaitų rinkinys.

Nacionalinį metinių ataskaitų rinkinį parengė Finansų ministerija, atlikusi subjektų, pagal Lietuvos Respublikos viešojo sektoriaus atskaitomybės įstatymą priskiriamų prie viešojo sektoriaus subjektų, konsolidavimo procedūras.

Viešojo sektoriaus subjektai	2024 m.	2023 m.
Biudžetinės įstaigos	2 646	2 657
Viešosios įstaigos	470	494
Mokesčių ir išteklių fondai	80	83
Fondų fondai	18	19
Regionų plėtros tarybos	10	10
Asociacijos	9	9
Iš viso	3 233	3 272

Konsolidavimo procedūros apima visų nurodytų subjektų finansinių ataskaitų straipsnių sudėtį, informacijos apie tarpusavio ūkinių operacijų įtaką ir rezultatus surinkimą, jos eliminavimą bei papildomus koregavimus.

Nacionaliniame metinių ataskaitų rinkinyje pateikiama informacija apie valstybės, savivaldybių įstaigų, Valstybinio socialinio draudimo fondo, Privalomojo sveikatos draudimo fondo, Pensijų anuitetų fondo ir kitų valstybės išteklių fondų, kurių lėšų šamatas tvirtina Lietuvos Respublikos Seimas, ir kitų fondų (Indėlių draudimo fondas, Įsipareigojimų investuotojams draudimo fondas, Pertvarkymo fondas, Ilgalaikio darbo išmokų fondas) 2024 m. gruodžio 31 d. finansinę būklę, jai poveikį turėjusių finansinių ataskaitų straipsnių pasikeitimus, 2024 m. veiklos rezultatus, grynojo turto pokyčius ir pinigų srautus.

Visas konsoliduotas turtas, parodytas finansinės būklės ataskaitoje, 2024 m. gruodžio 31 d. sudarė 86 688 218 tūkst. Eur.

Pagrindiniai Finansinės būklės ataskaitos straipsniai ir jų rodikliai (tūkst. Eur)	2024 m.	2023 m.
ILGALAIKIS TURTAS	66 684 346	66 233 096
• Nematerialusis turtas	280 528	241 597
• Ilgalaikis materialusis turtas	51 084 927	50 763 589
• Ilgalaikis finansinis turtas	13 878 620	13 787 901
• Mineraliniai ištekliai	1 434 229	1 434 229
• Kitas ilgalaikis turtas	6 041	5 779
BIOLOGINIS TURTAS	2 598 372	2 562 820
TRUMPALAIKIS TURTAS	17 405 500	15 705 515
IŠ VISO TURTO	86 688 218	84 501 431
FINANSAVIMO SUMOS	12 257 771	11 630 767

Pagrindiniai Finansinės būklės ataskaitos straipsniai ir jų rodikliai (tūkst. Eur)	2024 m.	2023 m.
ĮSIPAREIGOJIMAI	35 383 418	32 984 705
• Ilgalaikiai įsipareigojimai	28 826 218	26 147 100
• Trumpalaikiai įsipareigojimai	6 557 201	6 837 604
GRYNASIS TURTAS	39 044 086	39 883 024
MAŽUMOS DALIS	2 942	2 935
IŠ VISO FINANSAVIMO SUMŲ, ĮSIPAREIGOJIMŲ, GRYNOJO TURTO IR MAŽUMOS DALIES	86 688 218	84 501 431

Ilgalaikio turto grupėje didžiausią vertę sudarė žemė – 28 212 499 tūkst. Eur arba 42 proc. viso ilgalaikio turto. Lietuvos Respublikos Vyriausybė 2024 m. sausio 10 d. nutarimu Nr. 32 „Dėl valstybinės žemės sklypų (jų dalių) ir žemės sklypais nesuformuotos valstybinės žemės plotų perdavimo savivaldybėms valdyti patikėjimo teise“ ir 2024 m. liepos 17 d. nutarimu Nr. 599 „Dėl valstybinės žemės sklypų (jų dalių) ir žemės sklypais nesuformuotos valstybinės žemės plotų perdavimo valdyti savivaldybėms patikėjimo teise ir savivaldybių patikėjimo teisės į joms perduotus valstybinės žemės sklypus (jų dalis) ir žemės sklypais nesuformuotos valstybinės žemės plotus pasibaigimo“ priėmusi sprendimą Nacionalinės žemės tarnybos prie Aplinkos ministerijos patikėjimo teise valdomus savivaldybių miestų ir miestelių teritorijų ribose esančius valstybinės žemės sklypus (jų dalis) ir žemės sklypais nesuformuotos valstybinės žemės plotus perduoti savivaldybėms valdyti patikėjimo teise. Vadovaujantis minėtais teisės aktais 2024 m. Nacionalinė žemės tarnyba prie Aplinkos ministerijos savivaldybėms perdavė valdyti patikėjimo teise 42 842 ha valstybinės žemės plotą, kurį sudarė 55 246 vnt. valstybinės žemės sklypų (jų dalių), kurių bendra tikroji vertė siekė 6 634 467 tūkst. Eur, ir 67 324 ha valstybinės žemės sklypais nesuformuotos valstybinės žemės plotą, kurio bendra tikroji vertė sudarė 14 526 401 tūkst. Eur.

Trumpalaikiame turte gautini mokesčiai ir socialinės įmokos siekė 2 115 862 tūkst. Eur, iš kurių 53 proc. arba 1 119 170 tūkst. Eur buvo gautinas pridėtinės vertės mokestis. Pinigų ir pinigų ekvivalentų likutis paskutinę ataskaitinių metų dieną sudarė 8 437 939 tūkst. Eur

Viešojo sektoriaus funkcijų vykdymas finansuojamas iš valstybės, savivaldybių, Valstybinio socialinio draudimo fondo, Privalomojo sveikatos draudimo fondo gaunamų pajamų (surenkamų mokesčių ir kitų pajamų), Europos Sąjungos, užsienio valstybių ir tarptautinių organizacijų biudžetų gaunamų finansavimo sumų bei iš Lietuvos ir užsienio paramos fondų gautų arba gautinų pinigų arba kito turto.

2024 m. prisiimtų finansinių įsipareigojimų suma, palyginus su 2023 m., padidėjo 44 proc. ir siekė 5 697 067 tūkst. Eur, iš kurių 4 677 614 tūkst. Eur arba 82 proc. sudarė įsipareigojimai pagal Vyriausybės vertybinius popierius (toliau – VVP). Įvykdytų įsipareigojimų suma buvo 3 210 773 tūkst. Eur. Atidėjinių vertė ataskaitinių metų pabaigoje siekė 2 194 719 tūkst. Eur.

Grynajame turte didžiausią vertę sudarė tikrosios vertės rezervas – 15 986 330 tūkst. Eur arba 41 proc. grynojo turto bei sukauptas perviršis – 15 668 604 tūkst. Eur arba 40 proc. grynojo turto.

Nacionalinėje veiklos rezultatų ataskaitoje pateikta informacija apie viso viešojo sektoriaus per metus uždirbtas pajamas ir patirtas sąnaudas bei rezultatus.

Pagrindiniai Veiklos rezultatų ataskaitos straipsniai ir jų rodikliai (tūkst. Eur)	2024 m.	2023 m.
• Pagrindinės veiklos pajamos	28 523 994	25 764 168
• Pagrindinės veiklos sąnaudos	-37 364 300	-24 881 048
PAGRINDINĖS VEIKLOS PERVERŠIS AR DEFICITAS	-8 840 306	883 120
• KITOS VEIKLOS REZULTATAS	284 275	284 838

Pagrindiniai Veiklos rezultatų ataskaitos straipsniai ir jų rodikliai (tūkst. Eur)	2024 m.	2023 m.
• FINANSINĖS IR INVESTICINĖS VEIKLOS REZULTATAS	4 309 694	-50 319
• APSKAITOS POLITIKOS KEITIMO IR ESMINIŲ APSKAITOS KLaidŲ TAISYMO ĮTAKA	858 019	266 557
GRYNASIS PERVIRŠIS AR DEFICITAS PRIEŠ NUOSAVYBĖS METODO ĮTAKĄ	-3 388 318	1 384 195
• NUOSAVYBĖS METODO ĮTAKA	405 099	641 841
GRYNASIS PERVIRŠIS AR DEFICITAS	-2 983 219	2 026 036

Didžiausią viešojo sektoriaus pagrindinės veiklos pajamų dalį sudarė mokesčių pajamos – 17 431 486 tūkst. Eur arba 61 proc. visų pagrindinės veiklos pajamų. 2024 m., palyginus su 2023 m., mokesčių pajamos padidėjo 10 proc. Didžiausią dalį mokesčių pajamose sudarė pridėtinės vertės mokesčio pajamos, kurios siekė 37 proc. visų mokesčių pajamų, ir gyventojų pajamų mokesčio pajamos – 36 proc. visų mokesčių pajamų.

Socialinių įmokų pajamos siekė 7 529 750 tūkst. Eur ir sudarė 26 proc. visų pagrindinės veiklos pajamų.

Pagrindinės veiklos sąnaudų didžiausią dalį sudarė socialinių išmokų bei darbo užmokesčio ir socialinio draudimo sąnaudos, atitinkamai 28 proc. ir 24 proc. visų pagrindinės veiklos sąnaudų. 32 proc. visų pagrindinės veiklos sąnaudų teko ekonomikos sričiai, 28 proc. – socialinės apsaugos sričiai. Sąnaudos, priskirtos ekonomikos sričiai, palyginus su 2023 m., padidėjo daugiau kaip tris kartus. Šį padidėjimą įtakėjo 4 207 565 tūkst. Eur žemės nuvertėjimo sąnaudos, registruotos Nacionalinėje žemės tarnyboje prie Aplinkos ministerijos apskaitoje, bei reikšmingas Lietuvos Respublikos energetikos ministerijos apskaitoje registruotų Ignalinos atominės elektrinės eksploatavimo nutraukimo uždarymo, giluminio radioaktyviųjų atliekų atliekyno įrengimo, iš Maišiagalos į Ignalinos atominę elektrinę atgabentų atliekų sutvarkymo atidėjinių nediskontuotos savikainos padidėjimas ataskaitiniais metais.

Finansinės ir investicinės veiklos rezultatui įtakos turėjo 2024 m. Lietuvos Respublikos energetikos ministerijos užregistruotos teigiamos kitos finansinės ir investicinės veiklos sąnaudos 4 282 704 tūkst. Eur dėl aukščiau minėtų atidėjinių diskontuotos savikainos pokyčio. Pokytį daugiausia sąlygojo sumažėjusios diskonto normos ir projekto termino pratęsimas iki 2093 m., kurie sumažino būsimų įsipareigojimų finansinę naštą.

Ataskaitinio laikotarpio nuosavybės metodo įtakos rezultatas parodo valstybės kontroliuojamų ir asocijuotųjų ne viešojo sektoriaus subjektų ataskaitinio laikotarpio rezultatą, tenkantį valstybei, kuris 2024 m. pabaigoje sudarė 405 099 tūkst. Eur.

Pagrindiniai Pinigų srautų ataskaitos straipsniai ir jų rodikliai (tūkst. Eur)	2024 m.	2023 m.
PAGRINDINĖS VEIKLOS PINIGŲ SRAUTAI	2 146 844	3 126 705
INVESTICINĖS VEIKLOS PINIGŲ SRAUTAI	-2 547 697	-3 261 742
FINANSINĖS VEIKLOS PINIGŲ SRAUTAI	1 597 824	1 628 913
VALIUTOS KURSŲ PASIKEITIMO ĮTAKA PINIGŲ IR PINIGŲ EKVIVALENTŲ LIKUČIUI	-242	-875
• Pinigų ir pinigų ekvivalentų padidėjimas (sumažėjimas)	1 196 729	1 493 001
• Pinigai ir pinigų ekvivalentai ataskaitinio laikotarpio pradžioje	7 241 210	5 748 209
• Pinigai ir pinigų ekvivalentai ataskaitinio laikotarpio pabaigoje	8 437 939	7 241 210

2024 m. pagrindinės veiklos įplaukos, palyginus su 2023 m., padidėjo 6 proc. ir siekė 32 926 467 tūkst. Eur. Įplaukos iš mokesčių sudarė 17 038 807 tūkst. Eur arba 52 proc. visų pagrindinės veiklos įplaukų. Įplaukos iš socialinių įmokų padidėjo 21 proc. ir buvo 7 875 942 tūkst. Eur. Įplaukos iš Europos Sąjungos, užsienio valstybių ir tarptautinių organizacijų siekė 2 568 831 tūkst. Eur.

Pagrindinės veiklos išmokos siekė 24 526 735 tūkst. Kitiems subjektams pervesta lėšų suma programoms vykdyti sudarė 6 252 889 tūkst. Eur. Didžiausios pagrindinės veiklos išmokos teko socialinei apsaugai – 44 proc.

Investicinės veiklos neigiamus pinigų srautus lėmė išmokos ilgalaikio materialiojo turto įsigijimui – 2 493 029 tūkst. Eur. Teigiamiems finansinės veiklos pinigų srautams įtakos turėjo įplaukos iš gautų paskolų 851 205 tūkst. Eur ir kiti finansinės veiklos pinigų srautai – 1 947 218 tūkst. Eur, kuriuose didžiausią sumą sudarė įplaukos už išplatintus ilgalaikius užsienio VVP.

Didžiausius pinigų likučius 2024 m. gruodžio 31 d. turėjo Valstybinio socialinio draudimo fondo valdybos administruojamas išteklų fondas (2 832 219 tūkst. Eur) ir Valstybės iždas (1 124 954 tūkst. Eur).

Finansų ministerija, rengdama nacionalinį metinių ataskaitų rinkinį, vadovavosi viešojo sektoriaus subjektų finansinėse ataskaitose pateikta informacija.

Nacionaliniame metinių ataskaitų rinkinyje pateiktos viso viešojo sektoriaus pagrindinės veiklos pajamos ir sąnaudos, pinigų srautai nėra tiesiogiai palygintini su įplaukomis ir išlaidomis valstybės, savivaldybių, Valstybinio socialinio draudimo ir Privalomojo sveikatos draudimo fondų biudžeto vykdymo ataskaitų rinkinių duomenimis biudžeto vykdymo ataskaitų rinkinyje dėl šių priežasčių:

1. šiose ataskaitose pajamos ir sąnaudos parodytos taikant kaupimo principą, o biudžeto vykdymo ataskaitose įplaukos ir išlaidos rodomos taikant pinigų principą. Sąnaudų ir pinigų srautų klasifikacija skiriasi nuo valstybės biudžeto išlaidų klasifikacijos;

2. dalis sąnaudų ir pinigų srautų yra finansuojama ne iš valstybės, o iš kitų biudžetų, todėl sąnaudos ir pinigų srautai finansinėse ataskaitose yra didesni nei valstybės biudžeto vykdymo ataskaitose parodytos atitinkamos išlaidos;

3. skiriasi į biudžeto vykdymo skaičiavimus įtrauktų subjektų ir viešojo sektoriaus subjektų apimtis.

Nacionaliniame metinių ataskaitų rinkinyje nurodytas viso viešojo sektoriaus grynasis perviršis ar deficitas nėra tiesiogiai palyginamas su valdžios sektoriaus grynuoju skolinimusi (pertekliumi) / grynuoju skolinimusi (deficitu), apskaičiuojamu vadovaujantis 2010 metų Europos sąskaitų sistema (ESS2010), nustatyta 2013 m. gegužės 21 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamento (ES) Nr. 549/2013 dėl Europos nacionalinių ir regioninių sąskaitų sistemos Europos Sąjungoje (OL 2013 L 174, p. 1) ar Tarptautinio valiutos fondo 2014 m. Valstybės finansų statistikos vadovo metodologija. Viešojo ir valdžios sektoriaus balanso rodiklių (deficito/pertekliaus) skirtumus lemia:

1. skirtinga subjektų imtis;
2. atskaitomybės standartų ir statistikos rengimo metodologiniai skirtumai.

Ekonomikos ir inovacijų ministras,
pavarduojantis finansų ministrą

Lukas Savickas

NACIONALINIO METINIŲ ATASKAITŲ RINKINIO AIŠKINAMASIS RAŠTAS

1. BENDROJI DALIS

2024 m. gruodžio 31 d. nacionalinis metinių ataskaitų rinkinys parengtas vadovaujantis Lietuvos Respublikos viešojo sektoriaus atskaitomybės įstatymu ir Viešojo sektoriaus apskaitos ir finansinės atskaitomybės standartais (toliau – VSAFAS). Šiame ataskaitų rinkinyje palyginimui pateikiami 2023 metų finansinių ataskaitų duomenys.

2023 metų nacionalinis metinių finansinių ataskaitų rinkinys buvo audituotas Valstybės kontrolės. Valstybės kontrolė 2024 m. spalio 10 d. išvadoje Nr. FAE-7 „Dėl 2023 m. nacionalinio ataskaitų rinkinio“ konstatavo, kad 2023 metų nacionalinis finansinių ataskaitų rinkinys, išskyrus išvadoje apibūdintų dalykų poveikį, parodo tikrą ir teisingą visų viešojo sektoriaus subjektų, kurių finansinės ataskaitos konsoliduotos į vieną ataskaitų rinkinį, 2023 m. gruodžio 31 d. finansinę būklę, 2023 metų veiklos rezultatus, grynojo turto pokyčius ir pinigų srautus pagal Lietuvos Respublikos viešojo sektoriaus apskaitos ir finansinės atskaitomybės standartus.

2024 m. nacionalinis metinių ataskaitų rinkinys parengtas konsolidavus viešojo sektoriaus subjektų, patvirtintų finansų ministro 2024 m. gruodžio 31 d. įsakymu Nr. 1K-414 „Dėl Lietuvos Respublikos viešojo sektoriaus atskaitomybės įstatymo įgyvendinimo rengiant valstybės 2024 metų ataskaitų rinkinį ir nacionalinį 2024 metų ataskaitų rinkinį“, finansines ataskaitas. Į šį ataskaitų rinkinį yra įtrauktos visų savivaldybių, fondų ir valstybės finansinės ataskaitos už 2024 metus:

2646 biudžetinių įstaigų. Naujų įstaigų, įtrauktų į 2024 m. konsolidavimo schemą buvo 12, 18 įstaigų, buvusių 2023 m. konsolidavimo schemoje, buvo reorganizuotos, 5 - likviduotos.

470 viešųjų įstaigų. Naujų įstaigų, įtrauktų į 2023 m. konsolidavimo schemą buvo 7, 25 įstaigos, buvusios 2023 m. konsolidavimo schemoje buvo reorganizuotos, 5 įstaigos likviduotos.

80 mokesčių ir išteklių fondų: Valstybės izdo, Rezervinio (stabilizavimo) fondo, Garantinio fondo, Licencijuotų sandėlių kompensavimo fondo, Valstybinės mokesčių inspekcijos mokesčių fondo, Muitinės mokesčių fondo, Valstybinio socialinio draudimo fondo valdybos administruojamo išteklių fondo, Valstybinės ligonių kasos ir teritorinių ligonių kasų administruojamų Privalomojo sveikatos draudimo fondų, savivaldybių izdų, Indėlių draudimo fondo, Įsipareigojimų investuotojams draudimo fondo, Pertvarkymo fondo ir Ilgalaikio darbo išmokų fondo, Valstybinės ligonių kasos prie Sveikatos apsaugos ministerijos administruojamo asmens sveikatos priežiūros įstaigų mokamų įmokų žalai atlyginti fondo, Pensijų anuitetų fondo, Valstybės gynybos fondo.

18 fondų fondų: Daugiabučių namų modernizavimo fondo, finansuojamo Europos regioninės plėtros fondo lėšomis, JESSICA II fondų fondo, JESSICA kontroliuojančiojo fondo, Energijos efektyvumo fondo, Verslumo skatinimo fondo 2014-2020, finansuojamo iš Europos socialinio fondo, Verslo finansavimo fondo, finansuojamo iš Europos regioninės plėtros fondo, INVEGOS fondo, JEREMIE kontroliuojančiojo fondo, Paskolų fondo, Savivaldybių pastatų fondo, Kultūros paveldo fondo, Žemės ūkio fondo, Gynybos investicijų fondo, Inovacijų skatinimo fondo, Vagentvarkos fondo, Koinvesticinis fondas susisiekimui, KPP finansinių priemonių fondas ir Finansinė priemonė „Tipinės gamybos paskirties pastatų laisvosiose ekonominėse zonose, pramonės parkuose ir kitose pramoninėse teritorijose įrengimas“.

10 regionų plėtros tarybų;

9 asociacijų.

Daugiau informacijos apie viešojo sektoriaus subjektų grupėje įvykusius pokyčius pateikiama aiškinamojo rašto 26 priede.

Šiame ataskaitų rinkinyje yra įtrauktas finansinis turtas, kurį sudaro valstybei priklausančių subjektų nuosavas kapitalas.

	2024 m.	2023 m.
Kontroliuojamos akcinės ir uždarnosios akcinės bendrovės	235	249
Asocijuotieji subjektai	76	103
Valstybės ir savivaldybių įmonės	22	25
Kiti subjektai	56	58
Iš viso	389	435

Lietuvos banko, kurio nuosavybės teisės priklauso valstybei, nuosavas kapitalas nėra įtrauktas į viešojo sektoriaus konsoliduotąjį finansinį turtą, o jo balansas yra pateiktas nacionalinio metinių ataskaitų rinkinio aiškinamajame rašte.

	2024 m.	2023 m.
Vidutinis metinis darbuotojų skaičius	339 765	330 050

2. APSKAITOS POLITIKA

Finansinių ataskaitų parengimo pagrindas

Nacionalinis metinių ataskaitų rinkinys (toliau – ataskaitų rinkinys) už metus, pasibaigusius 2024 m. gruodžio 31 d., parengtas vadovaujantis Lietuvos Respublikos viešojo sektoriaus atskaitomybės įstatymu, VSAFAS ir kitais Lietuvos Respublikos teisės aktais, reglamentuojančiais viešojo sektoriaus subjektų grupių metinių finansinių ataskaitų parengimą.

Ataskaitų rinkinys parengtas ūkinių operacijų apskaitai taikant kaupimo principą bei taikant vienodus apskaitos metodus panašioms sandoriams ir kitiems įvykiams panašiomis aplinkybėmis.

Rengiant ataskaitų rinkinį reikšminga suma buvo laikoma tokia suma, kuri viršija 0,1 proc. valstybės turto, t. y. 86 688 tūkst. Eur (2023 m. 0,1 proc. sudarė 84 501 tūkst. Eur).

Finansinių ataskaitų konsolidavimo principai

Rengiant ataskaitų rinkinį konsoliduotos valstybės kontroliuojamų viešojo sektoriaus subjektų finansinės ataskaitos. Nacionalinis metinių ataskaitų rinkinys parengtas sudėjus viešojo sektoriaus subjektų finansinių ataskaitų atitinkamus straipsnius ir eliminavus konsoliduojamų subjektų tarpusavio ūkines operacijas ir jų rezultatus.

Kiti konsolidavimo pokyčiai, nurodyti toliau aiškinamojo rašto pastabose, susidarė:

1. dėl likviduotų viešojo sektoriaus subjektų, subjektų, kurie prarado viešojo sektoriaus subjekto teisinį statusą ir naujų viešojo sektoriaus subjektų;
2. dėl ataskaitiniu laikotarpiu pasikeitusio viešojo sektoriaus subjektų pavaldumo;
3. dėl ataskaitiniu laikotarpiu pasikeitusios teisinės viešojo sektoriaus subjektų formos.

Finansinių ataskaitų valiuta

Ataskaitų rinkinyje pateikiami duomenys išreiškiami tūkstančiais Lietuvos Respublikos piniginių vienetų – eurų.

Nematerialusis turtas

Nematerialusis turtas (toliau – NT) vertinamas ir finansinės būklės ataskaitoje parodomas įsigijimo savikaina atėmus sukaupą amortizaciją ir nuvertėjimą. Išankstiniai mokėjimai už NT priskiriami prie NT.

NT kūrimo išlaidos skirstomos į tyrimų ir plėtros išlaidas. Tyrimo išlaidos pripažįstamos sąnaudomis jų susidarymo metu. Išlaidos, sukauptos per plėtros etapą, šiam etapui pasibaigus grupuojamos į atitinkamą NT grupę ir įtraukiamos į konkretaus NT vieneto pasigaminimo (sukūrimo) savikainą, išskyrus atvejus, kai išlaidos, sukauptos per plėtros etapą, negali būti susietos su konkrečiu turto vienetu.

NT amortizacijos ekonominiai normatyvai (naudingo tarnavimo laikas) viešojo sektoriaus subjektams:

1. programinė įranga ir jos licencijos: 2-10 metai;
2. patentai, autorių ir kitos teisės: 2-10 metai;
3. kitas nematerialusis turtas: 1-10 metai.

Neriboto naudingo tarnavimo laiko NT, pvz. plėtros darbų, nematerialiųjų vertybių (literatūros, mokslo ir meno kūrinių), amortizacija neskaičiuojama. Toks NT po pirminio pripažinimo rodomas įsigijimo savikaina, atėmus turto nuvertėjimo sumą.

Valstybė taip pat valdo turtą, turintį NT požymių, kuris neregistruojamas apskaitoje ir nerodomas finansinės būklės ataskaitoje, kadangi neįmanoma įvertinti ekonominės naudos, kurią teiks šio turto naudojimas ateityje, t. y.:

1. teisė nustatyti mokesčius, jų dydį, juos surinkti ir naudoti;

2. teisė duoti leidimą naudoti viešuosius išteklius, juos parduoti, taip pat teisė apriboti viešųjų išteklių naudojimą;
3. valstybės vardas;
4. heraldikos objektai;
5. teisės į oro erdvę virš Lietuvos Respublikos teritorijos;
6. teisės į radijo dažnius;
7. teisės į Lietuvos Respublikos kontinentinį šelfą ir ekonominę zoną Baltijos jūroje ir pan.

Ilgalaikis materialusis turtas

Ilgalaikis materialusis turtas (toliau – IMT), išskyrus žemę, kilnojamąsias, nekilnojamąsias kultūros vertybes ir kitas vertybes, finansinėse ataskaitose yra rodomas įsigijimo savikaina, atėmus sukauptą nusidėvėjimo sumą ir turto nuvertėjimo sumą (įsigijimo savikainos metodus).

Žemė, kilnojamosios, nekilnojamosios kultūros vertybės ir kitos vertybės rodomos tikrąja verte (tikrosios vertės metodas). Registruojant ilgalaikio materialiojo turto tikrosios vertės pokytį (padidėjimą ir sumažėjimą) pagal atskirą ilgalaikio materialiojo turto vienetą turto sąskaitose, tikrosios vertės rezervo sąskaitoje šie pokyčiai sumuojami pagal ilgalaikio materialiojo turto grupę.

Žemės tikroji vertė nustatoma vadovaujantis Nekilnojamojo turto registrą tvarkančio subjekto (Valstybės įmonė Registrų centras) atliekamo masinio vertinimo duomenimis, panaudojant žemės verčių žemėlapi, išskyrus atvejus, kai nustatoma nesuformuotos ir Nekilnojamojo turto registre neįregistruotos laisvos valstybinės žemės (toliau – Laisva valstybinė žemė) vertė, kuri apskaičiuojama savivaldybės teritorijoje esančios Laisvos valstybinės žemės plotą padauginus iš subjekto patikėjimo teise valdomų valstybinės žemės sklypų toje savivaldybės teritorijoje vidutinės 1 ha rinkos vertės, apskaičiuotos pagal Nekilnojamojo turto registrą tvarkančio subjekto (Valstybės įmonės Registrų centro) atliekamo masinio vertinimo duomenis ir kai turima kitų patikimų duomenų žemės tikrajai vertei nustatyti, pavyzdžiui, nepriklausomų turto vertintojų nustatytą tam tikro žemės ploto rinkos vertę.

Neriboto naudojimo laiko IMT (žemė, kultūros vertybės, kitos vertybės), bibliotekų fondų ir knygų nusidėvėjimas neskaiciuojamas. Išankstiniai mokėjimai už IMT, gautas, bet dar nepradėtas naudoti, nebaigtas statyti ar komplektuoti turtas, priskiriamas prie IMT.

IMT nusidėvėjimo ekonominiai normatyvai (naudingo tarnavimo laikas) viešojo sektoriaus subjektams:

1. pastatai: 5-140 metai;
2. infrastruktūros statiniai: 5-100 metai;
3. kiti statiniai: 5-100 metai;
4. mašinos ir įrengimai: 2-40 metai;
5. transporto priemonės: 3-15 metai;
6. baldai, biuro įranga ir kitas ilgalaikis materialusis turtas: 1-50 metai.

IMT, kurį priimtas sprendimas parduoti, perkeliamas į atsargas sprendimo priėmimo dieną. Turtas į atsargas perkeliamas nurodant to turto įsigijimo savikainą, sukauptas nusidėvėjimo ir nuvertėjimo sumas.

Pelnas ar nuostoliai, gauti pardavus IMT (taip pat ir pergrupuotą į atsargas), apskaičiuojami kaip skirtumas tarp pardavimo kainos ir IMT balansinės vertės, ir veiklos rezultatų ataskaitoje įtraukiami į kitos veiklos rezultatą.

Valstybės nekilnojamasis turtas įtrauktas į privatizuojamo turto sąrašą perdavus centralizuotai valdomo valstybės turto valdytojui (toliau – CTV), t. y. Valstybės įmonei Turto bankas, nurašomas iš apskaitos ir turto balansinės vertės suma registruojamos gautinos sumos iš CTV.

Vadovaujantis Valstybės ir savivaldybių turto valdymo, naudojimo ir disponavimo juo įstatymu perdavus administracinės paskirties nekilnojamąjį turtą CTV valdyti, naudoti ir disponuoti juo patikėjimo teise bei teikti turto priežiūros paslaugas, turtas tampa viena iš CTV kapitalą sudarančių dalių.

Valstybės nekilnojamasis turtas, kuris įtrauktas į Vyriausybės patvirtintą atnaujinamo valstybės nekilnojamojo turto sąrašą, po susitarimo su CTV ir valstybės biudžeto asignavimų valdytoju (jei valstybės turto valdytojas nėra asignavimų valdytojas) valdytojo sprendimu perduodamas patikėjimo teise CTV.

Finansinis turtas

Finansinis turtas (toliau – FT) įvertinimo tikslais skirstomas į:

1. parduoti laikomą FT, prie kurio ataskaitų rinkinyje priskiriamos obligacijos ar kiti vertybiniai popieriai, kuriuos viešojo sektoriaus subjektas įsigyja prekybos tikslais, ir įsigytos kitų subjektų akcijos, dalininkų įnašai į viešąsias įstaigas, įnašai į tarptautines organizacijas. Prie parduoti laikomo FT taip pat priskiriamas ir ilgalaikis FT, kurį viešojo sektoriaus subjektas nusprendžia parduoti. Parduoti laikomas FT konsoliduotoje finansinės būklės ataskaitoje rodomas tikrąja verte, išskyrus investicijas į vertybinius popierius, kurių kaina aktyviojoje rinkoje neskelbiama ir kurių tikrosios vertės negalima nustatyti, dalininkų įnašus į viešąsias įstaigas (kurios nėra kontroliuojami ar asocijuotieji subjektai), įnašus į tarptautines organizacijas, kurie įvertinami įsigijimo savikaina, atėmus nuvertėjimo nuostolius;

2. iki išpirkimo termino laikomą FT (įsigytos kitų subjektų obligacijos su išpirkimo data), kuris vertinamas amortizuota savikaina;

3. gautinas sumas (prie kurių priskiriamos ir suteiktos paskolos). Ilgalaikės gautinos sumos vertinamos amortizuota savikaina (neatsižvelgiant į tai, ar viešojo sektoriaus subjektas ketina jas laikyti iki atsiskaitymo termino). Suteiktos trumpalaikės paskolos kitam viešojo sektoriaus subjektui vertinamos amortizuota savikaina, kuri lygi jų įsigijimo savikainai. Kai palūkanų norma yra nustatyta teisės aktuose, taikoma pastaroji. Išankstiniai apmokėjimai, per vienus metus gautinos sumos, išskyrus trumpalaikes paskolas, ir kitas trumpalaikis finansinis turtas vertinamas – įsigijimo savikaina, atėmus nuvertėjimo nuostolius.

FT tikrosios vertės pasikeitimas parodomas finansinės ir investicinės veiklos rezultate. Paskolų nuvertėjimas Valstybės išde skaičiuojamas remiantis trimis kriterijais: pradelsti mokėjimo terminai, refinansavimo faktai bei skolininko finansinė būklė. Įvertinus šiuos tris rodiklius, kiekvienas skolininkas yra priskiriamas prie vienos iš penkių rizikos grupių. Kuo didesnė rizikos grupė, tuo didesnis paskolos nuvertėjimo procentas skaičiuojamas. Vadovaujantis Lietuvos Respublikos valstybės skolos įstatymo nustatyta tvarka valstybės suteiktos paskolos ūkio subjektams, kurių rizikos grupė didesnė nei 3, yra perduodamos administruoti CTV.

Kitų valstybės kontroliuojamų viešojo sektoriaus subjektų (Valstybinės mokesčių inspekcijos mokesčių fondo, Muitinės mokesčių fondo, Europos Sąjungos paramą administruojančių institucijų ir kt.) apskaitoje registruojamos pradelstos gautinos sumos, perduodamos Lietuvos Respublikos teisės aktų nustatyta tvarka išieškoti CTV pagal sutartį, kuria perleidžiama reikalavimo teisė į gautinas sumas. Toks FT nurašomas iš valstybės kontroliuojamų viešojo sektoriaus subjektų apskaitos, pripažįstant gautinas sumas iš CTV, lygias tikėtino atgauti FT (gautinų sumų) sumai ir gautinų sumų iš CTV skirtumą pripažįstant sąnaudomis. Visais atvejais atsižvelgiama į FT perdavimo sutarčių sąlygas.

Valstybės investicijos į kontroliuojamus ne viešojo sektoriaus subjektus ir asocijuotuosius subjektus rodomos taikant nuosavybės metodą. Jei tokios investicijos nustojamos vertinti taikant nuosavybės metodą arba nurašomos iš apskaitos, nuosavybės metodo įtaka perkeliama tiesiai į einamųjų metų rezultatą.

Nuosavybės metodo įtaka

Nuosavybės metodas – apskaitos metodas, kai investicija iš pradžių apskaitoje registruojama įsigijimo savikaina, o vėliau jos vertė didinama ar mažinama atsižvelgiant į ūkio subjekto, į kurį investuota, investuotojui tenkančios grynojo turto dalies pokyčius po įsigijimo. Investuotojo veiklos rezultatų ataskaitoje rodoma ūkio subjekto, į kurį investuota, investuotojui tenkanti grynojo rezultato dalis. Investicijos, užregistruotos taikant nuosavybės metodą, finansinėse ataskaitose priskiriamos prie ilgalaikio finansinio turto. Apskaičiuojant nuosavybės metodo įtaką investicijoms į valstybės ir savivaldybių įmones

bei valstybės ar savivaldybių valdomas bendrovės, investuotojui tenkančios grynojo turto dalies (nuosavo kapitalo) pokytis skaičiuojamas kartu su valstybės arba savivaldybės dotacija ilgalaikiam turtui įsigyti. Valstybei tenkanti kontroliuojamų ne viešojo sektoriaus subjektų nuosavo kapitalo dalis, atėmus investicijos į tą subjektą įsigijimo savikainą, rodo investicijos vertės pokytį ir yra rodoma finansinės būklės ataskaitoje straipsnyje „Nuosavybės metodo įtaka“ neatsižvelgiant į investicijų finansavimo šaltinį. Nuosavybės metodo įtaką didina valstybės kontroliuojamų ne viešojo sektoriaus subjektų uždirbtas pelnas ir mažina – tų subjektų patirti nuostoliai.

Iš išvestinių finansinių priemonių atsirandantis finansinis turtas arba finansiniai įsipareigojimai

Išvestinė finansinė priemonė – finansinė priemonė, kurios vertė priklauso nuo vienos ar kelių kitų finansinių priemonių. Išvestinės finansinės priemonės vertė kinta dėl prekių kainos, palūkanų normos, vertybinių popierių kainos, valiutos kurso, kainos ar palūkanų normos indekso, kreditingumo įvertinimo, kredito indekso ar dėl panašaus nuo subjekto nepriklausomo kintamojo, kuriai palyginti su kitomis sandorių rūšimis, panašiai reaguojančiomis į rinkos sąlygų pokyčius, reikia labai mažų arba apskritai nereikia pradinių investicijų, taip pat pagal kurią turi būti atsiskaityta ateityje.

Iš išvestinių finansinių priemonių (pasirinkimo sandoriai, apimantys pasirinkimo pirkti ir pasirinkimo parduoti sandorius) atsirandantys FT ir finansiniai įsipareigojimai (toliau – FĮ) rodomi finansinėse ataskaitose tikrąja verte, išskyrus tuos atvejus, kai jų tikroji vertė negali būti patikimai nustatyta. FT arba FĮ iš išvestinių finansinių priemonių tikrosios vertės pokytis pripažįstamas finansinės ir investicinės veiklos pajamomis arba sąnaudomis tą ataskaitinį laikotarpį, už kurį nustatytas. Jei iš išvestinės finansinės priemonės atsirandančio FT ir FĮ tikroji vertė negali būti patikimai nustatyta, tai iš tos priemonės atsiradęs FT ar FĮ rodomas įsigijimo savikaina atėmus nuvertėjimo sumą.

Mineraliniai ištekliai

Mineraliniai ištekliai pripažįstami ir registruojami apskaitoje, jeigu atitinka mineralinių išteklių sąvoką ir mineralinių išteklių pripažinimo kriterijus. Mineralinius išteklius apskaito Lietuvos geologijos tarnyba prie Aplinkos ministerijos, kuri dalyvauja formuojant valstybės politiką žemės gelmių srityje, organizuoja ir vykdo valstybinius žemės gelmių tyrimus, reguliuoja ir kontroliuoja žemės gelmių naudojimą bei apsaugą, kaupia, saugo ir valdo valstybinę geologinę informaciją. Mineralinių išteklių rūšies vienetas apskaitoje registruojamas sąlygine vieneto verte, kuri apskaičiuojama padalijus mokesčių už konkrečios rūšies gamtos išteklius prognozuojamo laikotarpio būsimų pajamų dabartinę vertę iš tos mineralinių išteklių rūšies kiekio. Prognozuojamas laikotarpis nustatomas visą detalai išžvalgytą kiekį padalinant iš paskutinių 5 metų išgauto kiekio vidurkio.

Mineralinių išteklių vertės padidėjimas tiesiogiai didina mineralinių išteklių vertės pokyčio rezervą ir grynojo turto pokyčių ataskaitoje priskiriamas turto vertės pokyčio rezervui. Kai mineraliniai ištekliai, išskyrus atsinaujinančius mineralinius išteklius, sunaudojami, sunaudoto kiekio mokesčių už gamtos išteklius būsimųjų pajamų dabartinę vertę pripažįstama pagrindinės veiklos sąnaudomis. Atitinkamai mažinama ir mineralinių išteklių vertės pokyčio rezervo suma. Kai mineralinių išteklių vertė sumažėja dėl kitų priežasčių negu sunaudojimas, dabartinės vertės sumažėjimo suma tiesiogiai mažina į turto vertės pokyčio rezervą įtrauktą mineralinių išteklių rezervo sumą.

Mineralinių išteklių vertinimas ir jame naudojamos prielaidos

Kiekviena išteklių rūšis vertinama atskirai. Neatsinaujinančių išteklių būsimųjų pajamų dabartinę vertę (DV) apskaičiuojama sudedant prognozuojamo laikotarpio prognozuojamų būsimų pajamų dabartines vertes pagal šią formulę:

$$DV = \frac{PS_1}{(1+d)^1} + \frac{PS_2}{(1+d)^2} + (...) + \frac{PS_n}{(1+d)^n}$$

Atsinaujinančių išteklių būsimųjų pajamų dabartinė vertė (DV) apskaičiuojama sudedant prognozuojamo laikotarpio prognozuojamų būsimųjų pajamų dabartines vertes ir pridėdant tęstinumo vertę (TV) pagal šią formulę:

$$DV = \frac{PS_1}{(1+d)^1} + \frac{PS_2}{(1+d)^2} + (...) + \frac{PS_n}{(1+d)^n} + TV, \text{ kur}$$

$$TV = \frac{PS_n}{d} \times \frac{1}{(1+d)^n}$$

DV ir TV apskaičiavimo formulėse naudojami žymėjimai:

PS_1 – PS_n – 1-ojo– n -ojo laikotarpių grynieji būsimieji pinigų srautai. Grynųjų būsimųjų pinigų srautų vertė pirmaisiais metais (PS_1) nustatoma pagal mokesčių mokėtojų deklaruotų mokesčių už konkrečios rūšies mineralinius išteklius sumų per pastaruosius 5 metus vidurkį, kiekvienais kitais metais pinigų srautas nustatomas 2 procentais didesnis, atsižvelgiant į tai, kad pagal Mokesčio už valstybinius gamtos išteklius įstatymą mokesčio tarifai kasmet yra indeksuojami pagal vartotojų kainų indeksą. 2 procentų padidėjimas pasirinktas atsižvelgiant į Europos centrinio banko skelbiamą¹ infliacijos vidutiniame laikotarpyje siektiną lygį.

d – diskonto norma mineralinių išteklių vertei nustatoma pagal kiekvienam laikotarpiui prognozuojamą palūkanų normą. Kadangi ilgiausias laikotarpis, kurio palūkanų norma prognozuojama, yra 50 metų ir ji yra 3,4529 procento, ji taikoma apskaičiuojant kiekvieno vėlesnio laikotarpio pinigų srautų dabartinę vertę. Atsinaujinančių išteklių atveju tęstinumo vertei skaičiuoti taikoma diskonto norma taip pat nustatyta 3,4529 procento;

$1-n$ – laikotarpiai (metai), kurių grynieji būsimieji pinigų srautai skaičiuojami;

n – paskutinis prognozuojamas laikotarpis, kuris nustatomas visą detalai išžvalgytą kiekį padalinant iš paskutinių 5 metų išgauto kiekio vidurkio.

Biologinis turtas

Biologinio turto apskaita tvarkoma pagal biologinio turto vienetus. Atsižvelgiant į paskirtį, biologinis turtas (toliau – BT) skirstomas į grupes:

1. gyvūnai;
2. medynai – šiai grupei priskiriami miško žemėje augantys medynai;
3. parkų ir skverų želdiniai;
4. daugiamečiai sodiniai (vaismedžių ir vaiskrūmių sodai);
5. pasėliai;
6. kitas biologinis turtas (kituose punktuose neišvardytas biologinis turtas).

Parkų ir skverų želdinių įsigijimo (įveisimo) išlaidas biologiniu turtu pripažįsta tie viešojo sektoriaus subjektai, kurie, siekdami teikti gyventojams socialinę, ekonominę ir gamtosauginę naudą, želdinius sodina ir (arba) prižiūri parkuose ir skveruose, neatsižvelgiant į tai, ar žemė, kurioje įveistas želdynas, viešojo sektoriaus subjektui perduota patikėjimo ar panaudos teise. Želdinių įsigijimo ir sodinimo išlaidos kitose teritorijose, negu parkai ir skverai, biologiniu turtu nepripažįstamos, o įsigijimo metu nurašomos į sąnaudas.

BT nacionalinėje finansinės būklės ataskaitoje parodomas tikrąja verte arba įsigijimo savikaina.

Biologinio turto grupės vienetas pirminio pripažinimo ir paskesnio vertinimo metu įvertinamas ir finansinėse ataskaitose parodomas vienu iš būdų:

1. tikrąja verte, kuri nustatoma remiantis tokio paties turto rinkos verte. Jei tokios rinkos nėra ir nėra galimybių arba neracionalu nustatyti remiantis tokio paties turto rinkos verte, tikroji biologinio turto vertė nustatoma vadovaujantis Lietuvos Respublikos Vyriausybės nustatyta tam tikros rūšies biologinio turto vertinimo tvarka (jei konkrečios rūšies biologiniam turtui tokia tvarka nustatyta) arba tą turtą

¹ [Two per cent inflation target \(europa.eu\)](https://eur01.safelinks.europa.eu/)

valdančio viešojo sektoriaus subjekto nustatyta biologinio turto vertinimo tvarka, pagal kurias biologinio turto vieneto vertė nustatoma atsižvelgiant į paskutinę žinomą biologinio turto vieneto rinkos vertę arba žemės ūkio ministro patvirtintomis normatyvinėmis kainomis, jei jos nustatytos remiantis ne senesnėmis nei praeitų finansinių metų biologinio turto rinkos vertėmis. Jei nėra galimybių nustatyti biologinio turto vertę remiantis aukščiau nurodyta metodika ar tvarka, biologinio turto vertė nustatoma pagal (teikiant prioritetą pirmiau einančiam papunkčiui):

1.1 paskiausiai įvykusių analogiškų sandorių rinkos kainą, jei nuo sandorio sudarymo dienos iki paskutinės ataskaitinio laikotarpio dienos ekonominės sąlygos iš esmės nepasikeitė;

1.2 panašaus turto rinkos kainas, patikslintas atsižvelgiant į turto skirtumus.

2. jei tikrosios vertės nustatyti neįmanoma, – įsigijimo savikaina, kurią sudaro:

2.1 kai turtas įsigijamas, – pirkimo kaina, įskaitant importo ir kitus negražintinus mokesčius, įskaitant pridėtinės vertės mokestį, jei jis negražinamas (netraukiamas į pridėtinės vertės mokesčio atskaitą), atėmus prekybos nuolaidas, ar kitokio sunaudoto turto vertė ir su turto įsigijimu tiesiogiai susijusios išlaidos;

2.2 kai atsiranda naujas biologinis turtas (prieaugis ir (arba) prieauglis), – tiesioginės ir netiesioginės jo auginimo išlaidos, kurioms taikomos išlaidų priskyrimo tiesioginėms ar netiesioginėms gamybos išlaidoms nuostatos, pavyzdžiui, parkų ir skverų želdinių įsigijimo savikainai priskiriamos visos su jų pasodinimu susijusios išlaidos: žemės paruošimo išlaidos, įsigytų sodinti želdinių vertė, sodinimo išlaidos ir panašios.

Paskesnio vertinimo metu turtas, kuriam taikomas įsigijimo savikainos metodas, apskaitoje registruojamas ir finansinėse ataskaitose rodomas iš įsigijimo savikainos atėmus nuvertėjimo nuostolius. Paskesnio vertinimo metu biologinio turto įsigijimo savikaina:

1. didinama auginimo, priežiūros ir laikymo išlaidomis, padarytomis laikotarpiu iki tokio turto brandos atsiradimo, kai biologinis turtas laikomas veisimo tikslu arba biologinio turto produkcijai gauti;

2. papildomai toje pačioje teritorijoje pasodintų naujų daugiamečių augalų įsigijimo ir pasodinimo išlaidomis didinama parkų ir skverų želdinių įsigijimo savikaina;

3. mažinama, jei nustatomi biologinio turto nuvertėjimo požymiai. Biologinio turto nuvertėjimo požymiai gali būti: sunykęs (prarastas) turto vienetas ar jo dalis, kurios sunykimas turi reikšmingos įtakos turto vieneto vertei, arba turtas neatlieka savo funkcijų.

Jei BT vienetas pirminio pripažinimo metu buvo įvertintas tikrąja verte, vėliau šis biologinio turto vienetas negali būti apskaitoje registruojamas įsigijimo savikaina, atėmus nuvertėjimo nuostolius.

Biologinio turto tikrosios vertės pasikeitimas nustatomas tokiu periodiškumu:

1. kiekvienų finansinių metų pabaigoje tiek, kiek biologinio turto tikrajai vertei turi įtakos biologinio turto vieneto rinkos kainos pokytis, arba

2. kiekvieno ataskaitinio laikotarpio pabaigoje tiek, kiek biologinio turto tikrajai vertei turi įtakos jo fiziniai pokyčiai, arba

3. nusistatytu periodiškumu, bet ne rečiau kaip kas 10 metų, kai dėl didelės turto apimties neįmanoma įvertinti fizinių savybių kitimo įtakos tikrajai vertei.

Biologinio turto, išskyrus medynus, tikrosios vertės pokytis apskaitoje pripažįstamas pajamomis arba sąnaudomis ir rezultatas įtraukiamas į veiklos rezultatų ataskaitą. Medynų tikrosios vertės pokytis, atsiradęs nuo tos dienos, kai medynai į apskaitą buvo įtraukti pirmą kartą, įtraukiamas tiesiogiai į grynąjį turtą ir grynojo turto pokyčių ataskaitoje priskiriamas prie tikrosios vertės rezervo. Medynų vertės padidėjimas didina tikrosios vertės rezervą, sumažėjimas – mažina. Biologinio turto auginimo ir priežiūros išlaidos priskiriamos sąnaudoms pagal jų pobūdį, išskyrus:

1. kai didinama įsigijimo savikaina, priežiūros ir laikymo išlaidomis, kurios patirtos iki tokio turto brandos atsiradimo, kai biologinis turtas laikomas veisimo tikslu arba biologinio turto produkcijai gauti;

2. kai papildomai toje pačioje teritorijoje pasodintų naujų daugiamečių augalų įsigijimo ir pasodinimo išlaidomis didinama parkų ir skverų želdinių įsigijimo savikaina.

Kai BT grupės vienetas yra naudojamas moksliniams tikslams (pavyzdžiui, genetiniams, fiziologiniams, biocheminiams ir pan. tyrimams), toks BT pripažįstamas sąnaudomis tuo ataskaitiniu laikotarpiu, kai šis turtas pradamas naudoti moksliniams tikslams. Viešojo sektoriaus subjektas kontrolės tikslais šį turtą turi registruoti nebalansinėse sąskaitose.

Biologinio turto produkcija registruojama kaip atsargos. Pirminio pripažinimo metu vertinama žemės ūkio ministro tvirtinamomis atitinkamų metų biologinio turto ir žemės ūkio produkcijos normatyvinėmis kainomis arba, jeigu jų nėra, grynąja realizavimo verte.

Viešojo sektoriaus subjektas gali gauti biologinį turtą neatlygintinai už reikšmingai mažesnę nei turto rinkos vertę arba įsigyti už simbolinį atlygį. Neatlygintinai gautu turtu laikomas viešojo sektoriaus subjektui neatlygintinai perduotas ar padovanotas turtas. Biologinis turtas, įsigytas už simbolinį atlygį arba reikšmingai mažesnę negu rinkos kainą, įvertinamas ir apskaitoje registruojamas tikrąja verte, o faktiškai sumokėtos arba mokėtinos sumos ir tikrosios turto vertės įsigijimo dieną skirtumo suma registruojamos kaip gautos finansavimo sumos iš kitų šaltinių.

Ilgalaikio turto tikroji vertė ir nuvertėjimas

Valstybės kontroliuojami viešojo sektoriaus subjektai, savo apskaitoje registravę ilgalaikį turtą taikant tikrosios vertės metodą, patikslina ilgalaikio materialiojo turto tikrąją vertę ne rečiau kaip kas 5 metus. Turto tikroji vertė taip pat turi būti koreguojama per ataskaitinį laikotarpį, jei viešojo sektoriaus subjektas gauna naujos informacijos, kuria vadovaujantis tikrosios vertės pasikeitimas yra vertintinas kaip reikšmingas, ir (arba) atsiradus naujų aplinkybių (pavyzdžiui, atlikus turto esminio pagerinimo darbus, pasikeitus ilgalaikio materialiojo turto naudojimo paskirčiai, apimčiai ir pan.). Ilgalaikio materialiojo turto tikrosios vertės pokytis (padidėjimas ir sumažėjimas) apskaitoje registruojamas tiesiogiai grynojo turto, tikrosios vertės rezervo sąskaitoje, šie pokyčiai sumuojami pagal IMT grupę Turto tikrosios vertės sumažėjimo sumos dalis, viršijanti tam tikros IMT grupės turtui tikrosios vertės rezervo sąskaitoje užregistruotą sumą, pripažįstama turto nuvertėjimo sąnaudomis. Vėlesnių vertinimų metu turto tikrajai vertei padidėjus, tikrosios vertės rezervas registruojamas tik tada, kai padengiama anksčiau pripažinta turto nuvertėjimo suma. Nurašant ar parduodant tikrąją vertę vertinamą tokį turtą, tikrosios vertės rezervo dalis, susijusi su šiuo turtu, turi būti perkeliama į einamųjų metų perviršio ar deficito sąskaitą.

Valstybės kontroliuojami viešojo sektoriaus subjektai, savo apskaitoje registravę ilgalaikį turtą taikant įsigijimo savikainos metodą, nuvertėjimo nuostolius apskaitoje turi registruoti apskaičiuotų nuostolių suma mažinant turto balansinę vertę iki nuvertėjimo ir tą pačią sumą registruojant ataskaitinio laikotarpio pagrindinės arba kitos veiklos sąnaudas – priklausomai nuo to, kokioje veikloje tas turtas buvo naudojamas.

Atsargos

Sudarant nacionalinį metinių ataskaitų rinkinį atsargos įvertinamos įsigijimo ar pasigaminimo savikaina arba grynąja realizavimo verte, atsižvelgiant į tai, kuri iš jų mažesnė. Atsargos, kurios laikomos numatant jas paskirstyti nemokamai ar už simbolinį mokestį arba numatant jas sunaudoti prekių, skirtų paskirstyti nemokamai ar už simbolinį mokestį, gamybai, vertinamos įsigijimo ar pasigaminimo savikaina. Strateginės atsargos rodomos įsigijimo ar pasigaminimo savikaina.

Atsargų savikainai apskaičiuoti taikomi šie atsargų įkainojimo būdai: „pirmas gautas, pirmas išduotas“ (FIFO) arba konkrečių kainų būdas. Kai atsargos grąžintinai perduodamos asmenims ar ne viešojo sektoriaus subjektams naudotis pagal sutartį, perduodamų atsargų balansine verte registruojamos gautinos sumos, nepripažįstant sąnaudų. Sveikatos priežiūros viešosios įstaigos gali naudoti periodinį atsargų rodymo apskaitoje būdą, kai atsargų likučių savikaina ir parduotų prekių savikaina užregistruojama ataskaitinio laikotarpio pabaigoje atlikus atsargų likučių inventorizaciją.

Duomenys apie valstybės rezervo materialinių išteklių atsargas yra valstybinė paslaptis, todėl detali informacija apie šias atsargas aiškinamajame rašte neteikiama. Strateginės ir nelinečiamosios atsargos,

apimančios ir valstybės rezervo materialinių išteklių atsargas, rodomos įsigijimo ar pasigaminimo savikaina, išskyrus:

1. jeigu strategines atsargas numatoma parduoti, jos perkiamos iš strateginių ir neliečiamųjų atsargų grupės į pagamintos produkcijos ir atsargų, skirtų parduoti, grupę ir įvertinama jų grynoji realizavimo vertė;

2. jeigu strateginių atsargų dalis viršija teisės aktų nustatytas normas, perviršis įvertinamas grynąja realizavimo verte, tačiau šios atsargos neperkeliamos iš strateginių ir neliečiamųjų atsargų į kitą grupę, nebent būtų nuspręsta perteklines atsargas parduoti;

3. jeigu inventorizacijos metu nustatytus nereikalingus, netinkamus naudoti, sugadintus atsargų vienetus ketinama panaudoti (parduoti viešuosiuose prekių aukcionuose Lietuvos Respublikos Vyriausybės nustatyta tvarka arba perduoti nemokamai): atsargų vienetai, kuriuos nusprendžiama parduoti, įvertinami grynąja realizavimo verte arba atsargų vienetai, kuriuos numatoma perduoti nemokamai, įvertinami įsigijimo ar pasigaminimo savikaina;

4. jeigu atlikus inventorizaciją nustatomi nereikalingi, netinkami naudoti, sugadinti atsargų vienetai, kurių nėra galimybės parduoti arba perduoti nemokamai, jų grynoji realizavimo vertė prilyginama nuliui ir tokie atsargų vienetai nurašomi vadovaujantis teisės aktų nustatyta tvarka.

Išankstiniai apmokėjimai

Finansinės būklės ataskaitos straipsnyje „Išankstiniai apmokėjimai“ rodomos:

1. iš anksto sumokėtos sumos už atsargas, paslaugas, kurios bus suteiktos per 12 mėnesių nuo paskutinės ataskaitinio laikotarpio dienos, ir kitą trumpalaikį turtą;

2. ateinančių laikotarpių sąnaudos (pvz., prenumeratos, nuomos) – sumos, sumokėtos (registruotos apskaitoje) einamuoju ir ankstesniu ataskaitiniais laikotarpiais, kurios bus pripažintos sąnaudomis ateinančiais ataskaitiniais laikotarpiais.

Rengiant šį ataskaitų rinkinį išankstiniai apmokėjimai buvo vertinami įsigijimo savikaina. Jų nuvertėjimas yra vertinamas tik tuomet, jeigu yra požymių, kad paslaugos arba prekės, už kurias buvo sumokėta arba jų dalis nebus gauta.

Per vienus metus gautinos sumos

Per vienus metus gautinos sumos – per 12 mėnesių nuo paskutinės ataskaitinio laikotarpio dienos gautinos sumos. Šios sumos finansinės būklės ataskaitoje rodomos verte, apskaičiuojama iš jų įsigijimo savikainos atėmus įvertintas neatgautinas sumas. Per vienus metus gautinos sumos skirstomos į:

1. gautinas trumpalaikes finansines sumas (po vieno metų gautinų sumų einamųjų metų dalis, kurią sudaro ilgalaikių paskolų ir kitų ilgalaikių gautinų sumų einamųjų metų dalis bei gautinos trumpalaikės finansinės sumos, kurias sudaro trumpalaikės paskolos ir kitos gautinos trumpalaikės finansinės sumos);

2. gautinus mokesčius ir socialines įmokas;

3. gautinas finansavimo sumas;

4. gautinas sumas už turto naudojimą, parduotas prekes, turtą, paslaugas;

5. sukauptas gautinas sumas;

6. kitas gautinas sumas (pvz., gautinos sumos iš rinkliavų, už prarastą turtą (išieškotinos sumos už padarytą žalą), atskaitingų asmenų grąžintinos sumos, gautini veiklos mokesčiai, palūkanos, dividendai, gautinos grąžintinos finansavimo sumos ir kt.).

Gautinų mokesčių ir socialinių įmokų sumų nuvertėjimas pradedamas skaičiuoti suėjus mokesčio ir (arba) socialinės įmokos prievolės įvykdymo terminui, tačiau jis nemažina mokesčių ir socialinių įmokų pajamų, o pripažįstamas pagrindinės veiklos sąnaudomis. Kartu nuvertėjimo suma yra mažinamos pervestinių pajamų sumos.

Nuvertėjimas skaičiuojamas atsižvelgiant į mokesčių ir socialinių įmokų mokėtojų grupes, pradelstus terminus ir pačių subjektų nustatytus nuvertėjimo procentus.

Gautinų mokesčių ir socialinių įmokų sumų nuvertėjimo nuostoliai nemažina mokesčių ir socialinių įmokų pajamų, o pripažįstami valstybės pagrindinės veiklos sąnaudomis.

Kitų gautinų sumų nuvertėjimas skaičiuojamas pagal valstybės kontroliuojamų viešojo sektoriaus subjektų nustatytas taisykles.

Trumpalaikės investicijos

Prie trumpalaikių investicijų priskiriamos investicijos į nuosavybės vertybinius popierius (pvz., akcijas) ir skolos vertybinius popierius (pvz., Vyriausybės vertybinius popierius, obligacijas), kuriuos tikimasi realizuoti per trumpesnę nei 12 mėnesių laikotarpį, skaičiuojant nuo paskutinės einamojo ataskaitinio laikotarpio dienos, išskyrus skolos vertybinius popierius, kurie prilyginami pinigų ekvivalentams. Šiame straipsnyje taip pat rodomi ir trumpalaikiai terminuotieji indėliai, kurių terminas yra ilgesnis nei trys mėnesiai, bet ne ilgesnis nei 12 mėnesių.

Pinigai ir pinigų ekvivalentai

Pinigai – pinigai, esantys kasoje, bankų sąskaitose ir pervesti, bet dar negauti pinigai. Pinigų ekvivalentai – trumpalaikės (iki trijų mėnesių) likvidžios investicijos, kurios gali būti greitai iškeičiamos į tam tikrą pinigų sumą ir kurių vertės pokyčio rizika yra nereikšminga. Investicijos į nuosavybės vertybinius popierius nepriskiriamos prie pinigų ekvivalentų.

Pinigai ir jų ekvivalentai priskiriami prie trumpalaikio turto, tačiau, jei pinigų ir jų ekvivalentų naudojimo arba disponavimo jais laikas apribojamas ilgiau nei 12 mėnesių skaičiuojant nuo paskutinės einamojo ataskaitinio laikotarpio dienos, jie priskiriami prie ilgalaikio finansinio turto (pvz., ilgalaikiai indėliai, pinigai, kuriais negalima laikinai disponuoti ilgiau nei 12 mėnesių).

Turto perdavimo sutartys

Nuomos laikotarpio pradžioje pagal sutarties turinį (neatsižvelgiant į sutarties teisinę formą) ir ekonominę prasmę nuoma priskiriama veiklos nuomai arba finansinei nuomai. Jeigu nuomininkas ir nuomotojas susitaria pakeisti nuomos sutarties sąlygas (išskyrus jos pratęsimą) ir dėl to pasikeičia nuomos rūšis, toks susitarimas laikomas nauja sutartimi.

Pagal finansinės nuomos sutartį įsigyto turto nusidėvėjimui skaičiuoti taikomi tie patys principai, kaip ir kito tos pačios grupės panašaus nuosavo ar patikėjimo teise valdomo turto nusidėvėjimui skaičiuoti. Jei finansinės nuomos sutartyje nenumatyta, kad nuosavybės teisė į turtą finansinės nuomos laikotarpio pabaigoje pereina finansinės nuomos paslaugos gavėjui arba jei finansinės nuomos paslaugos gavėjas neketina jo įsigyti pasibaigus šiam laikotarpiui, turtas nudėvimas per trumpesnę iš šių laikotarpių: sutartyje nustatytą finansinės nuomos laikotarpį arba turto naudingo tarnavimo laiką.

Nutraukus sutartį, finansinės nuomos paslaugos gavėjo nuostoliai, susidarę dėl prievolės kompensuoti finansinės nuomos sutarties nutraukimo išlaidas, registruojami kaip ataskaitinio laikotarpio kitos pagrindinės veiklos sąnaudos.

Veiklos nuomos mokesčiai nuomininko apskaitoje pripažįstami sąnaudomis tolygiai per nuomos laikotarpį, jeigu jie nepriskiriami gaminamos produkcijos ar ilgalaikio turto savikainai. Veiklos nuomos sąnaudos paskirstomos tolygiai per nuomos laikotarpį ir tuo atveju, kai nuomos mokestis nustatomas nelygiomis sumomis.

Išsinuomoto (gauto panaudai) turto paprastojo remonto ir eksploatavimo išlaidos pripažįstamos sąnaudomis, jeigu jos nepriskiriamos pagamintų atsargų ar kito ilgalaikio materialiojo turto pasigaminimo savikainai. Jei nuomotojas (panaudos davėjas) nekompensuoja nuomininko (panaudos gavėjo) padarytų esminio turto pagerinimo išlaidų, jas nuomininkas (panaudos gavėjas) registruoja taip:

1. jei atlikti esminio pagerinimo darbai yra tokie, dėl kurių NT kadastrė įrašyti statinių kadastro duomenys turi būti keičiami, jų verte registruoja finansavimo sąnaudas arba finansavimo sumų perdavimą;

2. kai atlikti tam tikrų patalpų esminio pagerinimo darbai, kurie nepagerina viso pastato ar statinio funkcijų apimties arba reikšmingai nepailgina pastato ar statinio nustatyto naudingo tarnavimo laiko ir (arba) nepagerina jo naudingųjų savybių ir kurie būtini siekiant pritaikyti patalpas naudoti savo veikloje, tokias išlaidas registruoja kaip kito ilgalaikio turto vienetą ir pripažįsta jas sąnaudomis proporcingai per likusį nuomos (panaudos) laikotarpį.

Turtas, valdomas patikėjimo teise arba gautas kaip turtinis įnašas, registruojamas apskaitoje ir rodomas metinėse finansinėse ataskaitose remiantis tais pačiais principais, kaip ir nuosavybės teise valdomas turtas.

Finansavimo sumos, finansavimo pajamos ir finansavimo sąnaudos

Finansinėse ataskaitose finansavimo sumų (toliau – FS) straipsnyje parodomas gautas finansavimas iš valstybės ir savivaldybių biudžetų, iš Europos Sąjungos, užsienio valstybių ir tarptautinių organizacijų ir iš kitų šaltinių (socialinės apsaugos fondų ir privataus sektoriaus).

Dauguma valstybės vykdomų projektų yra tęstiniai, todėl gautos FS ar jų iš anksto gauta dalis rodoma prie gautų FS ir laikoma gautu finansavimu tol, kol pagrįstai tikimasi, kad FS davėjo nurodytos sąlygos gauti FS bus įvykdytos ir šių lėšų nereikės grąžinti FS davėjui.

Kai valstybės kontroliuojami ne viešojo sektoriaus subjektai padaro sąnaudų, kurios finansuojamos iš valstybės gaunamų FS, jų sumai pripažįstamos finansavimo pajamos. Jei FS jau gautos, kartu registruojamas FS panaudojimas, jei bus gautos, – kartu registruojamos sukauptos finansavimo pajamos.

Finansavimo sąnaudos registruojamos šiais atvejais: jei valstybė uždirbo pajamų, kurias skyrė finansuoti viešojo sektoriaus ir (arba) ne viešojo sektoriaus subjektų turto įsigijimui ar kitoms išlaidoms finansuoti; valstybė perdavė gautas FS ne viešojo sektoriaus subjektui, išskyrus kai:

1. viešojo sektoriaus subjektai perduoda savo turtą, įgytą iš gautų arba gautinų FS, ne viešojo sektoriaus subjektams, kai dėl to registruojama šio ar kito viešojo sektoriaus subjekto investicija, kuri vėliau bus apskaitoma taikant nuosavybės metodą;

2. FS perduodamos per tarpininką, t. y. kai viešojo sektoriaus subjektai perduoda savo turtą, įgytą iš gautų arba gautinų FS, ne viešojo sektoriaus subjektams, kurie finansuoja viešojo sektoriaus subjektus.

FS pripažįstamos finansavimo pajamomis tais laikotarpiais, kuriais padaromos sąnaudos, kurioms kompensuoti buvo skirtos FS, t. y. kai jos panaudojamos.

Jei pagal sutartį, išskyrus finansavimo ar paramos sutartį, padarytas išlaidas kompensuoja kitas subjektas (pvz. draudimo bendrovė kompensuoja patirtus nuostolius), tokia kompensacija nelaikoma finansavimo suma ir registruojama kaip sąnaudų sumažinimas arba pajamos, atsižvelgiant į sutarties sąlygas.

Finansiniai įsipareigojimai

Finansiniai įsipareigojimai (toliau - FI) skirstomi į ilgalaikius ir trumpalaikius. FI apskaitoje registruojami tik tada, kai viešojo sektoriaus subjektas prisiima įsipareigojimą sumokėti pinigus ar atsiskaityti kitu finansiniu turtu. Įsipareigojimai pagal nepradėtus vykdyti sandorius nepripažįstami finansiniais įsipareigojimais tol, kol jie neatitinka FI apibrėžimo. Finansinėse ataskaitose FI (išskyrus trumpalaikius, kurie nesusiję su rinkos kainomis) parodomi taip:

1. FI, susiję su rinkos kainomis, – tikrąja verte;
2. iš suteiktų garantijų kilę FI – tikrąja verte;
3. kiti ilgalaikiai FI, jų einamųjų metu dalis, trumpalaikiai skoliniai įsipareigojimai, nesusiję su rinkos kainomis – amortizuota savikaina. Trumpalaikių skolinių įsipareigojimų pagal iš kito viešojo sektoriaus subjekto gautas trumpalaikes paskolas amortizuota savikaina lygi jų įsigijimo savikainai.
4. kiti trumpalaikiai FI – įsigijimo savikaina.

Valstybės vardu gautos trumpalaikės ir ilgalaikės paskolos iš vidaus ir užsienio kreditorių, išleisti Vyriausybės vertybinius popierius vidaus ir užsienio rinkose bei skolinimosi išlaidos apskaitomos Valstybės

ižde vadovaujantis Lietuvos Respublikos valstybės skolos įstatymo nuostatomis bei apskaitos principais, metodais ir taisyklėmis, nustatytomis 17-ajame VSAFAS „Finansinis turtas ir finansiniai įsipareigojimai“, 18-ajame VSAFAS „Atidėjiniai, neapibrėžtieji įsipareigojimai, neapibrėžtasis turtas ir poataskaitiniai įvykiai“ bei kituose VSAFAS.

Atidėjiniai

Atidėjins – įsipareigojimas, kurio galutinės įvykdymo sumos arba įvykdymo laiko negalima tiksliai nustatyti, tačiau galima patikimai įvertinti.

Atidėjiniai pripažįstami ir registruojami, kai atitinka visus šiuos pripažinimo kriterijus:

1. turimas įsipareigojimas (teisinė prievolė arba neatšaukiamasis pasižadėjimas) dėl buvusiojo įvykio;
2. tikimybė, kad įsipareigojimą reikės padengti turtu, yra didesnė už tikimybę, kad nereikės;
3. įsipareigojimo suma gali būti patikimai įvertinta.

Paskutinę kiekvieno ataskaitinio laikotarpio dieną atidėjiniai peržiūrimi ir jų vertė koreguojama, atsižvelgiant į naujus įvykius ir aplinkybes. Jei paaiškėja, kad įsipareigojimų turtu dengti nereikės ar atidėjinio suma sumažėjo, atidėjiniai panaikinami arba sumažinami, mažinant finansinės būklės ataskaitos straipsnių „Ilgalaikiai atidėjiniai“ arba „Ilgalaikių atidėjinių einamųjų metų dalis ir trumpalaikiai atidėjiniai“ sumas. Ilgalaikiai atidėjiniai diskontuojami iki dabartinės jų vertės. Atidėjins naudojamas tik tam tikslui, kuriam buvo sudarytas. Atidėjins naudojamas tik tam tikslui, kuriam buvo sudarytas.

Techninis atidėjins – Pensijų anuiteto fondo (toliau - Fondas) įsipareigojimas dalyviams ar jų paveldėtojams (toliau - dalyviai) mokėti ar paskirstyti pensijų anuitetą jo mokėtojo sprendime dėl pensijų anuitetų mokėjimo ar paskirstymo nustatytomis sąlygomis.

Techniniai atidėjiniai sudaromi kiekvienai pensijų anuitetų rūšiai atskirai ir nei vienas techninis atidėjins negali būti neigiamas. Fondo įsipareigojimai, įtraukti sudarant vieną techninį atidėjinį, nėra įtraukiami sudarant kitą techninį atidėjinį.

Pensijų anuitetų padengimo techninis atidėjins apskaičiuojamas pagal atsargų (atsižvelgiant į visus galimus pradinių prielaidų pasikeitimus, kurie gali lemti techninio atidėjinio nepakankamumą ateityje) perspektyvinį aktuarinį vertinimą, įvertinant visas būsimas priekoles, nustatytas pagal kiekvieno galiojančio sprendimo dėl pensijų anuiteto mokėjimo sąlygas. Sudarant pensijų anuitetų padengimo techninį atidėjinį yra atsižvelgiama į pensijų anuitetų fondo gaunamus atskaitymus pensijų anuitetų administravimo ir valdymo išlaidoms padengti (80% visų atskaitymų nuo vienkartinųjų įmokų), kurie yra išdėliojami tolygiai visam numatomam pensijų anuitetų galiojimo laikotarpiui ir daroma prielaida, kad trūkstama dalis yra dengiama paskolomis taip, kaip numatyta Lietuvos Respublikos pensijų kaupimo įstatyme.

Taikomos pagrindinės prielaidos, naudojamos Pensijų anuitetų padengimo TA apskaičiavimui: 1. Turto valdymo mokestis (0,2 proc.); 2. Standartinio, standartinio su garantuojamu mokėjimo laikotarpiu ir atidėtojo (išmokų mokėjimo laikotarpiu) pensijų anuitetų palūkanų norma (1,2 proc.); 3. Atidėtojo pensijų anuiteto palūkanų norma išmokų atidėjimo laikotarpiu (0,2 proc.); 4. Mirtingumo lentelė; 5. PAF valdymo ir administravimo sąnaudos (2 proc.).

Mokesčių ir socialinių įmokų pajamos

Mokesčių ir socialinių įmokų pajamos priskiriamos prie pagrindinės veiklos. Šios pajamos atskirtos nuo kitų pajamų ir apima tik Lietuvos Respublikos teisės aktuose reglamentuotų mokesčių ir susijusių pervestinių lėšų pajamas, kurios atsispindi mokesčių ir išteklių fondų apskaitoje. Mokesčių ir socialinių įmokų pajamos pripažįstamos pagal kaupimo principą, atsiradus mokesčio ir (arba) socialinės įmokos prievolei nepriklausomai nuo pinigų gavimo momento.

Taikant kaupimo principą ir pagal atitinkamo mokesčio įstatymą atsiradus mokesčio prievolei, mokesčių administratorius kartu su gauta arba gautina suma ir mokesčių pajamomis, jei tai nustatyta teisės aktuose, registruoja negrąžintinai pervestinas pajamas į biudžetus (įskaitant valstybės socialinės apsaugos fondus), t. y. mokesčių pajamos mažinamos negrąžintinai pervestinių į biudžetus pajamų suma. Taip pat, jei taip nustatyta socialines įmokas reglamentuojančiuose teisės aktuose, atsiradus socialinės įmokos prievolei, valstybės socialinės apsaugos fondo ir kito išteklių fondo apskaitoje kartu su gauta arba gautina suma ir socialinių įmokų pajamomis registruojamos negrąžintinai pervestinos pajamos. Negrąžintinai pervestinos pajamų sumos pripažįstamos šių fondų pajamomis pagal mokesčių fondų ir išteklių fondų, kurie pripažino mokesčius ir (arba) socialines įmokas pajamomis ir negrąžintinai pervestinių pajamų sumomis, pateiktą informaciją.

Praėjusių ataskaitinių laikotarpių mokesčių ir socialinių įmokų pajamų perskaičiavimas dėl atsiradusių naujų ar pasikeitusių aplinkybių, tarp jų ir kai mokesčių mokėtojai arba mokesčių administratorius patikslina praėjusių laikotarpių mokesčių deklaracijas ir ataskaitas, įtraukiamas į to laikotarpio, kai atliekamas patikslinimas, pajamas.

Mokesčių ir socialinių įmokų pajamų ir jų surinkimo, administravimo sąnaudų tarpusavio užskaita neatliekama.

Kitos pajamos

Pajamos rodomos nacionaliniame metinių ataskaitų rinkinyje tą ataskaitinį laikotarpį, kurį yra uždirbamos, nepriklausomai nuo pinigų gavimo momento.

Kitos pajamos yra skirstomos į pagrindinės veiklos kitas pajamas ir kitos veiklos pajamas. Prie pagrindinės veiklos pajamų priskiriamos:

1. rinkliavų, kurias reglamentuoja Lietuvos Respublikos rinkliavų įstatymas, pajamos;
2. Lietuvos Respublikos mokesčių administravimo įstatymo 13 straipsnyje nurodytos mokesčių pajamos: konsulinio mokesčio, žyminio mokesčio ir mokesčių už pramoninės nuosavybės objektų registravimą;
3. pajamos už paslaugų teikimą, jei toks paslaugų teikimas gali būti priskirtas prie viešojo sektoriaus subjekto pagrindinės veiklos;
4. įmokų, mokamų pagal Lietuvos Respublikos indėlių ir įsipareigojimų investuotojams draudimo įstatymą į šiame įstatyme nurodytus Indėlių draudimo, Įsipareigojimų investuotojams draudimo ir Pertvarkymo fondus, pajamos;
5. kitos pagal 3-įjį VSAFAS prie pagrindinės veiklos pajamų priskiriamos pajamos.

Prie kitos veiklos pajamų priskiriamos:

1. pajamos už paslaugų teikimą, jei toks paslaugų teikimas negali būti priskirtas prie pagrindinės veiklos, įskaitant pajamas pagal veiklos nuomos sutarti, kiek tai neprieštarauja 19-ojo VSAFAS „Nuoma, finansinė nuoma (lizingas) ir kitos turto perdavimo sutartys“ nuostatoms;
2. pajamos iš viešojo sektoriaus subjekto turto (pavyzdžiui, pagamintos produkcijos, atsargų, skirtų parduoti, nematerialiojo, ilgalaikio materialiojo ir biologinio turto, skirtu parduoti) pardavimo;
3. baudų už administracinius teisės pažeidimus, kuriuos reglamentuoja Lietuvos Respublikos administracinių teisės pažeidimų kodeksas ir kiti Lietuvos Respublikos įstatymai dėl administracinių teisės pažeidimų (toliau – administracinės baudos), ir kitos pajamos iš baudų;
4. kitos 3-iajame VSAFAS nurodytos pajamos.

Pajamų iš administracinių baudų ir netesybų pripažinimas:

1. iš administracinių baudų – tą ataskaitinį laikotarpį, kurį administracinė bauda pagal teisės aktus laikoma paskirta ir, jei to reikalauja Lietuvos Respublikos administracinių nusižengimų registro įstatymas, informacija apie baudą Administracinių teisės pažeidimų registro nuostatų nustatyta tvarka įvesta į Administracinių teisės pažeidimų registrą;

2. iš netesybų – jei iki prievolės įvykdymo momento labiau tikėtina, kad pinigai nebus gauti, arba akivaizdu, kad skolos išieškojimo išlaidos viršys apskaičiuotą gautiną sumą, pajamos pripažįstamos tik tada, kai gaunami pinigai; jei prievolės įvykdymas yra labiau tikėtinas negu neįvykdymas, pajamos ir susijusios gautinos sumos pripažįstamos tada, kai skolininkui atsiranda prievolė sumokėti šias sumas.

Sąnaudos

Sąnaudos pripažįstamos ir registruojamos apskaitoje tą ataskaitinį laikotarpį, kurį jos buvo padarytos – kai uždirbamos su jomis susijusios pajamos, neatsižvelgiant į pinigų išleidimo laiką. Veiklos rezultatų ataskaitoje sąnaudos grupuojamos pagal tai, kokią veiklą vykdant jos buvo padarytos. Sąnaudų grupės pagal veiklos rūšis: pagrindinės veiklos sąnaudos, kitos veiklos sąnaudos ir finansinės ir investicinės veiklos sąnaudos. Sąnaudų grupavimas nepriklauso nuo to, iš kokių finansavimo šaltinių ar kokių pajamų jos apmokamos.

Nacionalinėje veiklos rezultatų ataskaitoje rodomos pagrindinės veiklos sąnaudos sugrupuotos pagal pagrindines valstybės funkcijas:

1. bendrų valstybės paslaugų;
2. gynybos;
3. viešosios tvarkos ir visuomenės apsaugos;
4. ekonomikos sektoriaus;
5. aplinkos apsaugos;
6. būsto ir komunalinio ūkio;
7. sveikatos apsaugos;
8. susijusios su poilsiu, kultūra ir religija;
9. švietimo;
10. socialinės apsaugos.

Ataskaitų rinkinyje prie kitos veiklos sąnaudų priskiriama:

1. nuostoliai iš ilgalaikio materialiojo turto ir nematerialiojo turto perleidimo;
2. sąnaudos, susijusios su atsitiktiniu turto pardavimu;
3. sąnaudos, susijusios su pajamų, rodomų kitos veiklos pajamų straipsnyje, uždirbimu, tarp jų sąnaudos, susijusios su komercine veikla (turto nuoma, paslaugų teikimas ir pan.). Prie tokių sąnaudų priskiriamos šioms paslaugoms teikti naudojamo ilgalaikio materialiojo turto nusidėvėjimo sąnaudos (jei ilgalaikio materialiojo turto vienetas naudojamas tik nepagrindinei veiklai), komunalinių paslaugų sąnaudos, darbo užmokestis ir kitos sąnaudos, susijusios su kita veikla, ir pan.

Prie finansinės ir investicinės veiklos sąnaudų priskiriama:

1. nuostoliai dėl valiutų kursų pasikeitimo;
2. delspinigiaai ir baudos už pavėluotus atsiskaitymus;
3. palūkanų sąnaudos už paskolas ir kitus skolinius įsipareigojimus;
4. finansinio turto perleidimo ir perkainojimo nuostoliai;
5. kitos finansinės ir investicinės veiklos sąnaudos;
6. prestižo, investicijų į asocijuotuosius, konsoliduojamus ir kontroliuojamus ne viešojo sektoriaus subjektus nuvertėjimas.

Prie sąnaudų taip pat priskiriami ir nuostoliai dėl nuosavybės metodo taikymo bei sąnaudos dėl apskaitos politikos keitimo esminio klaidų taisymo poveikio ankstesniems ataskaitiniams laikotarpiams.

Segmentai

Sąnaudos ir pinigų srautai prie veiklos segmentų priskiriami pagal tai, kokioms valstybės funkcijoms vykdyti skiriami ir naudojami ištekliai. Prie tam tikro segmento priskirtas sąnaudas ir pinigų srautus sudaro sumos, kurios tiesiogiai priskiriamos prie segmento, ir sumos, kurios gali būti netiesiogiai, tačiau pagrįstai priskiriamos prie segmento. Jei sąnaudų ir pinigų srautų priskyrimo prie konkretaus

segmento pagrindas yra neaiškus, šios sumos priskiriamos prie didžiausią valstybės veiklos dalį segmento. Ataskaitų rinkinyje informacija pagal segmentus teikiama apie pagrindinės veiklos sąnaudas ir pinigų srautus.

Operacijos užsienio valiuta

Valiutos kurso ir valiutos keitimo kurso skirtumas, susidaręs keičiant (perkant ar parduodant) valiutą, laikomas banko paslauga ir registruojamas kaip valstybės pagrindinės veiklos kitos sąnaudos.

Pajamos ir sąnaudos, atsirandančios dėl valiutos kurso pokyčių, priskiriamos prie finansinės ir investicinės veiklos. Ataskaitų rinkinyje parodytas tik perskaičiavimo dėl valiutos kursų pokyčių rezultatas.

Mažumos dalis

Mažumos dalis vertinama rengiant viešojo sektoriaus subjektų grupės finansines ataskaitas ir jos balansinė vertė apskaičiuojama taip:

1. kai konsoliduojamasis subjektas yra viešoji įstaiga ir kitas (-i) jos dalyvis (-iai) yra ne viešojo sektoriaus subjektas (-ai) – mažumos dalis lygi šio (šių) dalyvio (-ių) įnašų į konsoliduojamąjį subjektą įsigijimo savikainai;

2. kai konsoliduojamasis subjektas yra viešoji įstaiga ir kitas (-i) jos dalyvis (-iai) yra viešojo sektoriaus subjektų grupei nepriklausantis (-ys) viešojo sektoriaus subjektas (-ai) – mažumos dalis lygi konsoliduojamojo viešojo sektoriaus subjekto nuosavo kapitalo daliai, kuri yra proporcinga šio (šių) dalyvio (-ių) įnašams į konsoliduojamąjį subjektą;

3. kai konsoliduojamasis subjektas yra bendrovė ir kitas (-i) jos dalyvis (-iai) yra viešojo sektoriaus subjektų grupei nepriklausantis (-ys) viešojo sektoriaus subjektas (-ai) – mažumos dalis lygi šiam (šiems) dalyviui (-iams) tenkančiai konsoliduojamojo subjekto nuosavo kapitalo daliai, kurią sudaro:

3.1 mažumos dalis investicijų į konsoliduojamąjį subjektą įsigijimo dieną, apskaičiuota pagal 14-ojo VSAFAS nuostatas;

3.2 mažumos daliai tenkanti grynojo turto pokyčio dalis nuo investicijų į konsoliduojamąjį subjektą įsigijimo dienos iki ataskaitinio laikotarpio paskutinės dienos.

Prie viešojo sektoriaus subjektų grupės nepriklausantiems dalininkams, įskaitant ir viešojo sektoriaus subjektus, tenkanti konsoliduojamo subjekto grynojo turto dalis rodoma atskirame konsoliduotosios finansinės būklės ataskaitos mažumos dalies straipsnyje ir nepriskiriama nei prie grynojo turto, nei prie įsipareigojimų.

Prie viešojo sektoriaus subjektų grupės nepriklausantiems dalininkams tenkanti konsoliduojamo subjekto ataskaitinio laikotarpio grynojo perviršio ar deficito dalis veiklos rezultatų ataskaitoje išskiriama ir rodoma mažumos daliai tenkančios grynojo perviršio ar deficito dalies straipsnyje.

Neapibrėžtieji įsipareigojimai

Valstybės kontroliuojamo viešojo sektoriaus subjekto neapibrėžtieji įsipareigojimai – tai dėl praėjusių ataskaitinių laikotarpių įvykių galintys atsirasti įsipareigojimai, kurių buvimą ar nebuvimą patvirtina vienas ar daugiau viešojo sektoriaus subjekto nevisiškai kontroliuojamų neapibrėžtųjų būsimųjų įvykių, arba dėl buvusiųjų įvykių atsiradę dabartiniai įsipareigojimai, kurie apskaitoje nepripažįstami, nes nėra tikimybės, kad juos reikės dengti turtu arba jų suma negali būti patikimai nustatyta.

Informacija apie neapibrėžtuosius įsipareigojimus peržiūrima kiekvieno ataskaitinio laikotarpio paskutinę dieną. Kai tikimybė, kad neapibrėžtasis įsipareigojimas turės būti padengtas turtu, tampa didesnė nei tikimybė, kad šito pavyks išvengti, pripažįstamas ir apskaitoje registruojamas atidėjinys tą ataskaitinį laikotarpį, kuriuo ši tikimybė pasikeičia.

Perėjimas nuo anksčiau taikytos apskaitos politikos prie VSAFAS ir klaidų taisymas

Ataskaitinį laikotarpį naujai priskirti prie viešojo sektoriaus subjektų grupės valstybės kontroliuojami viešojo sektoriaus subjektai nuo sausio 1 d. turi taikyti VSAFAS reikalavimus sąskaitų, naudotų iki tapimo valstybės kontroliuojamu viešojo sektoriaus subjektu dienos, kuri laikoma perėjimo prie VSAFAS diena, likučiams. Turi būti pripažintas ir registruotas visas turtas ir įsipareigojimai, kuriuos pripažinti reikalaujama pagal VSAFAS ir kurie nebuvo pripažinti iki perėjimo prie VSAFAS dienos. Turtas ir įsipareigojimai, kurių neleidžia pripažinti VSAFAS, neturi būti pripažintas. Visas turtas ir įsipareigojimai perėjimo prie VSAFAS dieną turi būti įvertinti pagal VSAFAS reikalavimus.

Pastebėtos praėjusių ataskaitinių laikotarpių esminės ir neesminės klaidos taisomos einamojo ataskaitinio laikotarpio viešojo sektoriaus subjektų finansinėse ataskaitose iki jų patvirtinimo Viešojo sektoriaus apskaitos ir ataskaitų konsolidavimo informacinėje sistemoje dienos. Jei apskaitos klaida nėra esminė, jos taisymas registruojamas toje pačioje sąskaitoje, kurioje buvo registruota klaidinga informacija, ir rodomas toje pačioje veiklos rezultatų ataskaitos eilutėje, kurioje buvo pateikta klaidinga informacija. Jei apskaitos klaida esminė, jos taisymas registruojamas tam skirtoje sąskaitoje ir rodomas veiklos rezultatų ataskaitos straipsnyje „Apskaitos politikos keitimo ir esminių klaidų taisymo įtaka“. Lyginamoji ankstesnio ataskaitinio laikotarpio finansinė informacija pateikiama tokia, kokia buvo, t. y. nekoreguojama.

Apskaitos politikos keitimas

Apskaitos politikos keitimas finansinėse ataskaitose rodomas taikant retrospektyvinį būdą, t. y. nauja apskaitos politika taikoma taip, lyg ji visada būtų buvusi naudojama, todėl pakeista apskaitos politika yra pritaikoma ūkinėms operacijoms nuo jų atsiradimo. Poveikis, kurį daro apskaitos politikos keitimas einamojo ataskaitinio laikotarpio informacijai ir darytų ankstesnių ataskaitinių laikotarpių informacijai, registruojamas apskaitoje tą ataskaitinį laikotarpį, kurį apskaitos politika pakeičiama, ir rodomas einamojo ataskaitinio laikotarpio finansinėse ataskaitose. Lyginamoji ankstesnio ataskaitinio laikotarpio informacija finansinėse ataskaitose pateikiama tokia, kokia buvo, t. y. nėra koreguojama.

Koncesijos ir valdžios ir privataus subjektų partnerystės sutartys

Informacijoje apie koncesijas ir valdžios ir privataus subjektų partnerystės sutartis pateikiamos tos ūkinės operacijos, kurios susijusios su partnerystės sutartimis, pagal kurias investuojama į turtą, kuris, pasibaigus sutarties terminui, toliau priklausys viešojo sektoriaus subjektui, kai pagal teisės aktus ir (arba) viešojo administravimo subjektų nustatytus reikalavimus, ir (arba) partnerystės sutartyse, ir (arba) kituose dokumentuose nustatyta, kokias, kam ir už kokią atlyginimą privatus subjektas turi teikti viešąsias paslaugas ir (arba) teikti paslaugas ir vykdyti darbus vykdydamas ekonominę veiklą.

Pirminio pripažinimo viešojo sektoriaus subjekto apskaitoje metu turtas vertinamas tikrąja verte, išskyrus valstybės ar savivaldybės turtą, viešojo sektoriaus subjekto valdytą iki partnerystės sutarties sudarymo, o po pirminio pripažinimo viešojo sektoriaus subjekto apskaitoje pripažintas turtas vertinamas ir rodomas pagal 12-ojo VSAFAS „Ilgalaikis materialusis turtas“ nuostatas.

Kai viešojo sektoriaus subjektas apskaitoje pripažįsta turtą pagal partnerystės sutartis, taip pat privalo pripažinti ir įsipareigojimus, išskyrus atvejį, kai viešojo sektoriaus subjektas valdė valstybės turtą iki partnerystės sutarties sudarymo.

Įsipareigojimai, apskaitoje pripažinti pirminio pripažinimo metu, turi būti įvertinami ta pačia suma kaip turtas, koreguojant bet kokių papildomų viešojo sektoriaus subjekto atsiskaitymų privačiam subjektui vertę. Įsipareigojimai apskaitoje pripažįstami iki partnerystės sutarties galiojimo pabaigos. Tais atvejais, kai viešojo sektoriaus subjektas apskaitoje pripažįsta turtą, gautą iš privataus subjekto, viešojo sektoriaus subjektas privačiam subjektui gali atsilyginti taikydamas finansinių įsipareigojimų metodą arba teisės suteikimo metodą arba derindamas abu šiuos būdus.

3. PASTABOS

3.1. Nematerialusis turtas

Nematerialiojo turto balansinės vertės pagal turto grupes pasikeitimas per 2024 m. pateiktas aiškinamojo rašto 1 priede.

	2024 m.	2023 m.	Pokytis	Pokytis
Nematerialusis turtas	tūkst. Eur	tūkst. Eur	tūkst. Eur	%
Plėtros darbai	1 390	114	1 276	11 kart.
Programinė įranga ir jos licencijos	178 852	139 606	39 246	28%
Patentai, autorių ir kitos licencijos	4 995	4 766	229	5%
Nematerialiosios vertybės	1 073	1 010	64	6%
Kitas nematerialusis turtas	24 098	24 079	19	0%
Nebaigti projektai	66 346	67 067	-721	-1%
Išankstiniai apmokėjimai	3 774	4 954	-1 181	-24%
Iš viso	280 528	241 597	38 932	16%

2024 m. nematerialiojo turto buvo įsigyta už 141 877 tūkst. Eur (2023 m. – 125 122 tūkst. Eur). 68 proc. viso įsigyto nematerialiojo turto sudarė programinė įranga ir jos licencijos. Daugiausiai programinės įrangos ir jos licencijų įsigijo Valstybės skaitmeninių sprendimų agentūra – už 11 563 tūkst. Eur.

Amortizuojamo nematerialiojo turto sukaupta amortizacijos suma sudarė 80 proc. šio turto įsigijimo savikainos. Nematerialiojo turto, kuris yra visiškai amortizuotas, tačiau vis dar naudojamas veikloje, įsigijimo savikaina sudarė 409 550 tūkst. Eur (2023 m. – 469 530 tūkst. Eur), iš jų daugiausiai savo veikloje naudojo Informatikos ir ryšių departamentas prie Lietuvos Respublikos vidaus reikalų ministerijos (25 423 tūkst. Eur) ir Lietuvos Respublikos finansų ministerija (19 077 tūkst. Eur).

Neriboto tarnavimo laiko nematerialiajam turtui priskiriami plėtros darbai, nematerialiosios vertybės (literatūros, mokslo ir meno kūriniai), kurių naudingo tarnavimo laikas sutartimi neribojamas. Viešojo sektoriaus subjektai nematerialiojo turto neribotą naudingo tarnavimo laiką nustato remiantis Lietuvos Respublikos autorių teisių ir gretutinių teisių įstatymo ir 13-ojo VSAFAS „Nematerialusis turtas“ nuostatomis. Šio turto balansinė vertė ataskaitinio laikotarpio pabaigoje sudarė 2 463 tūkst. Eur, t.y. 1 340 tūkst. Eur daugiau nei 2023 m. Daugiausiai tokio turto turėjo VšĮ "Mokausi Lietuvoje", kurios apskaitoje registruotų plėtros darbų vertė siekė 1 155 tūkst. Eur, Šilutės rajono savivaldybės administracija – už 232 tūkst. Eur ir Lietuvos nacionalinis kultūros centras, kurio registruotų apskaitoje meno kūrinių (filmų) vertė siekė 158 tūkst. Eur.

Valstybei nuosavybės teise priklausančio, savivaldybės patikėjimo teise valdomos programinės įrangos ir jos licencijų balansinė vertė sumažėjo ir ataskaitinio laikotarpio pabaigoje sudarė 16 tūkst. Eur (2023 m. – 20 tūkst. Eur).

Pagal finansinės nuomos (lizingo) sutartis įsigytos programinės įrangos ir jos licencijų, kurių finansinės nuomos (lizingo) sutarties laikotarpis nėra pasibaigęs, likutinė vertė buvo 2 081 tūkst. Eur (2023 m. – 1 717 tūkst. Eur). VšĮ "Lietuvos nacionalinis radijas ir televizija" pagal finansinės nuomos (lizingo) sutartis įsigytos programinės įrangos ir jos licencijų, kurių finansinės nuomos (lizingo) sutarties laikotarpis nebuvo pasibaigęs, likutinė vertė sudarė 2 005 tūkst. Eur. Kito turto, naudojamo pagal finansinę nuomą, balansinė vertė buvo 30 tūkst. Eur.

Pagal panaudos sutartis gauto nematerialiojo turto vertė, nurodyta sutartyje, paskutinę ataskaitinio laikotarpio dieną buvo 269 tūkst. Eur (2023 m. – 971 tūkst. Eur). Pagal panaudos sutartis perduotos programinės įrangos ir jos licencijų vertė buvo 5 tūkst. Eur.

3.2. Ilgalaikis materialusis turtas

Ilgalaikio materialiojo turto, vertinamo įsigijimo savikaina ir tikrąja verte, balansinės vertės pagal turto grupes pasikeitimas per 2024 m. pateiktas aiškinamojo rašto 2 ir 3 prieduose.

	2024 m.	2023 m.	Pokytis	Pokytis
Ilgalaikis materialusis turtas, vertinamas įsigijimo savikaina	tūkst. Eur	tūkst. Eur	tūkst. Eur	%
Pastatai	5 545 902	4 946 232	599 670	12%
Infrastruktūros statiniai	6 910 330	6 384 540	525 790	8%
Kiti statiniai	749 777	674 822	74 954	11%
Mašinos ir įrenginiai	2 043 763	1 779 483	264 280	15%
Transporto priemonės	532 540	432 890	99 650	23%
Baldai, biuro įranga ir kitas ilgalaikis materialusis turtas	892 694	802 420	90 274	11%
Nebaigta statyba ir išankstiniai mokėjimai	4 602 406	4 076 099	526 307	13%
Iš viso	21 277 411	19 096 486	2 180 925	11%

Ataskaitiniais metais ilgalaikio materialiojo turto, vertinamo įsigijimo savikaina, įsigyta už 3 071 126 tūkst. Eur, neatlygintinai gauta už 191 795 tūkst. Eur. Turto, dėl kurio buvo sudarytos valdžios ir privataus sektorių partnerystės sutartys, įsigijimo vertė siekė 118 808 tūkst. Eur ir paskutinę ataskaitinių metų dieną tokio turto likutinė vertė buvo 287 333 tūkst. Eur.

	2024 m.	2023 m.	Pokytis	Pokytis
Ilgalaikis materialusis turtas, vertinamas tikrąja verte	tūkst. Eur	tūkst. Eur	tūkst. Eur	%
Laisva valstybinė žemė	18 081 439	20 650 778	-2 569 339	-12%
Žemės sklypai (valstybinė žemė)	9 978 632	9 409 486	569 146	6%
Žemės sklypai (savivaldybių žemė)	152 428	144 645	7 783	5%
Nekilnojamosios kultūros vertybės	911 714	845 683	66 031	8%
Kilnojamosios kultūros vertybės	673 737	606 884	66 852	11%
Kitos vertybės	9 566	9 643	-77	-1%
Iš viso	29 807 516	31 667 120	-1 859 604	-6%

75 proc. žemės tikrosios vertės nustatyta vidutine rinkos verte ir ataskaitinių metų pabaigoje sudarė 28 212 499 tūkst. Eur. 25 proc. žemės apskaitoje registruota įsigijimo savikainos verte. Laisvos valstybinės žemės vertė reikšmingai sumažėjo dėl Nacionalinėje žemės tarnyboje prie Aplinkos ministerijos registruoto ataskaitinių metų tikrosios vertės sumažėjimo.

	2024 m.	2023 m.	Pokytis	Pokytis
Valstybei nuosavybės teise priklausančis, savivaldybės patikėjimo teise valdomas ilgalaikis materialusis turtas	tūkst. Eur	tūkst. Eur	tūkst. Eur	%
Laisva valstybinė žemė	14 442 791	180	14 442 611	80 192 kart.
Žemės sklypai (valstybinė žemė)	6 780 424	143 755	6 636 668	46 kart.
Žemės sklypai (savivaldybių žemė)	291	174	117	67%
Gyvenamieji, administraciniai ir kiti pastatai	1 296	7 442	-6 146	-83%
Infrastruktūros statiniai	302 565	294 661	7 903	3%
Kiti statiniai	36 994	40 034	-3 040	-8%

	2024 m.	2023 m.	Pokytis	Pokytis
Valstybei nuosavybės teise priklausančios, savivaldybės patikėjimo teise valdomas ilgalaikis materialusis turtas	tūkst. Eur	tūkst. Eur	tūkst. Eur	%
Nekilnojamosios kultūros vertybės	993	610	384	63%
Mašinos ir įrenginiai	13	13	0	-3%
Transporto priemonės	2	1	1	58%
Baldai ir biuro įranga ir kitas ilgalaikis materialus turtas	51	1	50	44 kart.
Nebaigta statyba ir išankstiniai mokėjimai	3 100	3 267	-167	-5%
Iš viso	21 568 518	490 138	21 078 299	43 kart.

Ženklių valstybei nuosavybės teise priklausančios, bet savivaldybių patikėjimo teise valdomos laisvos valstybinės žemės ir žemės sklypų valstybinėje žemėje pokytį lėmė ataskaitiniais metais Nacionalinės žemės tarnybos prie Aplinkos ministerijos patikėjimo teise valdomų savivaldybių miestų ir miestelių teritorijų ribose esančių valstybinės žemės sklypų (jų dalių) ir žemės sklypais nesuformuotų valstybinės žemės plotų perdavimas savivaldybėms valdyti patikėjimo teise.

Sutarčių, pasirašytų dėl ilgalaikio materialiojo turto įsigijimo ateityje, bendroji vertė paskutinę ataskaitinio laikotarpio dieną buvo 1 549 379 tūkst. Eur (2023 m. – 30 proc. mažiau).

Ilgalaikio materialiojo turto, išnuomoto veiklos nuoma, balansinė vertė ataskaitinio laikotarpio pabaigoje buvo 205 026 tūkst. Eur (2023 m. – 133 095 tūkst. Eur). Pagal panaudos sutartis perduoto ilgalaikio materialiojo turto balansinė vertė 2024 m. gruodžio 31 d. buvo 47 773 tūkst. Eur, iš kurių 69 proc. sudarė pastatai (33 106 tūkst. Eur). Pagal panaudos sutartis gauto ilgalaikio materialiojo turto vertė paskutinę ataskaitinio laikotarpio dieną buvo 84 169 tūkst. Eur, iš jų didžiausią dalį sudarė mašinos ir įrenginiai – 35 proc.

3.3. Finansinis turtas

Ilgalaikio finansinio turto sudėtyje didžiausią dalį (79 proc.) sudarė investicijos į kontroliuojamus ne viešojo sektoriaus ir asocijuotuosius subjektus. Ženklių investicijų į nuosavybės vertybinius popierius pokytį lėmė Lietuvos Respublikos finansų ministerijos investicijų į akcines bendroves padidėjimas 306 721 tūkst. Eur.

Po vienerių metų gautinų sumų didžiausią dalį sudarė Valstybės išdo apskaitytos gautinos sumos iš Europos sąjungos, susijusios su Ignalinos programos lėšomis – 663 783 tūkst. Eur (2023 m. – 700 902 tūkst. Eur).

	2024 m.	2023 m.	Pokytis	Pokytis
Ilgalaikis finansinis turtas	tūkst. Eur	tūkst. Eur	tūkst. Eur	%
Investicijos į nuosavybės vertybinius popierius	11 448 395	10 790 816	657 579	6%
• Investicijos į kontroliuojamus ne viešojo sektoriaus ir asocijuotuosius subjektus	10 937 156	10 295 783	641 373	6%
• Investicijos į kitus subjektus	511 239	495 033	16 206	3%
Investicijos į ne nuosavybės vertybinius popierius	539 064	988 752	-449 688	-45%
• Investicijos į iki išpirkimo laikomą finansinį turtą	531 361	978 286	-446 926	-46%
• Investicijos į parduoti laikomą finansinį turtą	7 703	10 466	-2 763	-26%
Po vienerių metų gautinos sumos	1 707 426	1 847 847	-140 421	-8%
Ilgalaikiai terminuoti indėliai	219	522	-303	-58%
Kitas ilgalaikis finansinis turtas	138 463	116 091	22 372	19%
Išankstiniai mokėjimai už ilgalaikį finansinį turtą	45 052	43 873	1 179	3%

	2024 m.	2023 m.	Pokytis	Pokytis
Ilgalaikis finansinis turtas	tūkst. Eur	tūkst. Eur	tūkst. Eur	%
Iš viso	13 878 620	13 787 901	90 719	1%

Kontroliuojamų akcinių ir uždarytų akcinių bendrovių ir valstybės įmonių jungtinės finansinės būklės ataskaitos (balansai) pateikti aiškinamojo rašto 4–5 prieduose. Jungtinės finansinės būklės ataskaitos (balansai) sudaromi sumuojant visų kontroliuojamų subjektų finansinės būklės ataskaitos (balanso) finansines eilutes. Tam tikras bendrovės valstybė valdo ne 100 proc. (pvz., AB „KN Energies“ (buvusi AB „Klaipėdos nafta“) valdoma 72,47 proc.), todėl finansiniame turte parodyta tik valstybei tenkanti dalis, o jungtinėje finansinės būklės ataskaitoje parodyta 100 proc. įmonių kapitalo.

Lietuvos banko nuosavas kapitalas nėra atvaizduotas valstybės konsoliduotajame finansiniame turte, tačiau Lietuvos banko balansas už metus, pasibaigusius 2024 m. gruodžio 31 d., 2024 m. pelno (nuostolių) ataskaita ir aiškinamasis raštas pateikiami prie šio aiškinamojo rašto. Ataskaitų rinkinyje į veiklos rezultatų ataskaitos finansinės ir investicinės veiklos rezultatai įtraukta pelno įmoka, kurią Lietuvos bankas moka į valstybės biudžetą. Lietuvos banko įstatyme nustatyta, kad Lietuvos banko pelno įmoka į valstybės biudžetą neturi viršyti sumos, kuri lygi 70 proc. apskaičiuoto paskutinių trejų pasibaigusiu finansinių metų Lietuvos banko pelno (nuostolio) vidurkio.

Išankstinius mokėjimus už ilgalaikį finansinį turtą sudaro valstybės įmonių įsipareigojimų likutis ataskaitinio laikotarpio pabaigoje (nepriimtas sprendimas dėl kapitalo didinimo) ir išankstiniai mokėjimai už akcinių bendrovių įstatinį kapitalą.

459 064 tūkst. Eur investicijų į kitus subjektus ataskaitinio laikotarpio pabaigoje sudarė Lietuvos Respublikos finansų ministerijos patikėjimo teise valdomas kapitalas tarptautinėse finansų institucijose ir investicija į Lietuvos centrinę kredito uniją.

Investicijų į kitus subjektus, kurios priskiriamos prie parduoti laikomo finansinio turto, ir turto iš išvestinių finansinių priemonių, pokyčiai pateikti šio aiškinamojo rašto 6 priede.

Trumpalaikės investicijos 2024 m. padidėjo 29 proc. ir ataskaitinių metų pabaigoje sudarė 1 941 171 tūkst. Eur. (2023 m. – 1 510 574 tūkst. Eur.), iš kurių didžiausią dalį sudarė trumpalaikiai terminuoti indėliai – 1 332 511 tūkst. Eur (2023 m. 1 253 905 tūkst. Eur).

Ataskaitiniu laikotarpiu naujų išvestinių finansinių priemonių sandorių, taikomų Valstybės išdo veikloje, sudaryta nebuvo. Išvestinių finansinių priemonių tikroji vertė apskaičiuota taikant diskontuotų pinigų srautų metodą, diskontavimui taikant rinkos palūkanų normų derinius. Iki išpirkimo termino laikomo finansinio turto ir suteiktų paskolų pokyčiai pateikti šio aiškinamojo rašto 7 priede.

Per ataskaitinį laikotarpį viešojo sektoriaus subjektų – valstybės išteklių fondų - įsigytų užsienio valstybių, Lietuvos valstybės valdomų įmonių vertybinių popierių (ilgalaikių ir trumpalaikių) likutinė vertė laikotarpio pabaigoje sudarė 1 147 408 tūkst. Eur. Didžiausia dalis teko iki išpirkimo laikomiems ne vyriausybės vertybiniais popieriais, kuriuos Valstybinio socialinio draudimo fondo valdybos administruojamas išteklių fondas įsigijo iš Valstybinio socialinio draudimo rezervinio fondo lėšų, – 789 317 tūkst. Eur.

Suteiktų paskolų suma ataskaitinio laikotarpio pabaigoje sudarė 686 339 tūkst. Eur (2023 m. – 775 062 tūkst. Eur).

Daugiabučių namų atnaujinimo (modernizavimo) projektams finansuoti ataskaitinio laikotarpio pabaigoje buvo suteikta paskolų už 236 031 tūkst. Eur, Investicijų ir verslo garantijų fondo suteiktų paskolų likutis smulkaus ir vidutinio verslo subjektams 143 521 tūkst. Eur, Žemės ūkio fondo suteiktų paskolų likutis – 81 423 tūkst. Eur.

Likusias suteiktas paskolas sudarė valstybės paskolos studentams, kitos iš Europos investicijų banko lėšų perskolintos paskolos savivaldybėms, valstybės ir savivaldybių įmonėms, valstybės ar savivaldybių kontroliuojamoms akcinėms ir uždarosioms akcinėms bendrovėms, kurios skirtos kartu su Europos Sąjunga finansuoti projektus transporto, energetikos, aplinkosaugos, inovacijų ir kitose srityse.

	Įsigijimo savikaina	Balansinė vertė
Po vieno metų gautinos sumos pagal grąžinimo laikotarpį	tūkst. Eur	tūkst. Eur
Suteiktų paskolų	707 255	686 339
• Per vienus metus*	105 607	96 510
• Nuo vieno iki penkerių metų	311 344	305 631
• Po penkerių metų	290 304	284 198
Kitų ilgalaikių gautinų sumų	1 145 060	1 142 235
• Per vienus metus*	25 034	24 638
• Nuo vieno iki penkerių metų	976 536	974 913
• Po penkerių metų	143 490	142 684
Iš viso	1 852 315	1 828 575

* Nurodoma einamųjų metų dalis

Skirtumas tarp įsigijimo savikainos ir balansinės vertės susidaro dėl į apskaitą įtrauktų nuvertėjimo nuostolių arba ilgalaikių gautinų sumų ir paskolų diskontavimo (įvertinimo amortizuota savikaina).

3.4. Mineraliniai ištekliai

Mineraliniai ištekliai apskaitoje registruojami pagal jų rūšį ir kiekį, nurodant jų matavimo vienetą ir sąlygines vienetų vertes. Lietuvos geologijos tarnyba prie Aplinkos ministerijos dėl programinės ir techninės įrangos trūkumų, susijusių su Žemės gelmių registro ir aptarnaujančių sistemų funkcionalumo ribotumu, nepateikė 2024 m. perskaiciuotų duomenų apie mineralinius išteklius, todėl ataskaitose mineraliniai ištekliai parodyti 2023 m. kiekiais ir vertėmis.

Informacija apie mineralinius išteklius 2023 m. kiekiais ir vertėmis pagal jų rūšį pateikta 18 priede.

3.5. Biologinis turtas

Biologinio turto vertės pasikeitimas per ataskaitinį laikotarpį pateiktas šio aiškinamojo rašto 8 priede. Didžiausią biologinio turto dalį (96 proc.) sudarė medynai – 2 501 717 tūkst. Eur (2023 m. – 2 470 551 tūkst. Eur). Biologinio turto vertė per 2024 m. padidėjo 35 552 tūkst. eurų.

137 tūkst. Eur vertės medynai buvo laisvoje valstybinėje žemėje, likusi – suformuotuose ir Nekilnojamojo turto registre įregistruotuose žemės sklypuose. Bendras miško žemės plotas sudarė 1 229 tūkst. ha (2023 m. – 1 122 tūkst. ha).

Želdinių įsigijimo ir sodinimo išlaidos kitose teritorijose, negu parkai ir skverai, pripažintos viešojo sektoriaus subjekto sąnaudomis per ataskaitinį laikotarpį buvo 22 835 tūkst. Eur (2023 m. – 17 477 tūkst. Eur).

3.6. Atsargos

	2024 m.	2023 m.	Pokytis	Pokytis
Atsargos	tūkst. Eur	tūkst. Eur	tūkst. Eur	%
Strateginės ir neliečiamosios atsargos	188 486	151 734	36 752	24%
Medžiagos, žaliavos ir ūkinis inventorių	1 009 622	907 880	101 742	11%
Nebaigta gaminti produkcija ir nebaigtos vykdyti sutartys	2 483	1 145	1 338	117%
Pagaminta produkcija ir atsargos, skirtos parduoti	10 852	10 683	168	2%
Ilgalaikis materialusis ir biologinis turtas, skirtas parduoti	19 632	16 172	3 460	21%
Iš viso	1 231 075	1 087 615	143 461	13%

Ataskaitinį laikotarpį įsigyta atsargų už 1 235 345 tūkst. Eur (2023 m. – 1 128 910 tūkst. Eur). 90 proc. visų įsigijimų sudarė medžiagos, žaliavos ir ūkinis inventorių.

Atsargų įsigijimo savikaina dėl pardavimo, perleidimo, sunaudojimo savo veikloje ir kitų nurašymų sumažėjo 1 123 737 tūkst. Eur (2023 m. – 1 102 856 tūkst. Eur).

Valstybei nuosavybės teise priklausančių, savivaldybės patikėjimo teise valdomų atsargų balansinė vertė ataskaitinio laikotarpio pabaigoje buvo 344 tūkst. Eur (2023 m. – 62 tūkst. Eur).

Į ilgalaikio materialiojo ir biologinio turto, skirto parduoti, grupę perkeltų turto balansinė vertė buvo 29 684 tūkst. Eur. 2024 m. materialiojo ir biologinio turto, kuris buvo skirtas parduoti per ataskaitinį laikotarpį, pardavimo pelnas buvo 14 036 tūkst. Eur (2023 m. pelnas – 11 310 tūkst. Eur).

3.7. Išankstiniai apmokėjimai

	2024 m.	2023 m.	Pokytis	Pokytis
Išankstiniai apmokėjimai	tūkst. Eur	tūkst. Eur	tūkst. Eur	%
Išankstinių apmokėjimų įsigijimo savikaina	1 567 142	1 293 032	274 110	21%
• Išankstiniai apmokėjimai tiekėjams	979 847	848 437	131 409	15%
• Išankstiniai mokėjimai Europos Sąjungai	-	3	-3	-100%
• Išankstiniai apmokėjimai darbuotojams	3 041	1 973	1 068	54%
• Kiti išankstiniai apmokėjimai	27 928	11 416	16 513	145%
• Ateinančių laikotarpių sąnaudos ne viešojo sektoriaus subjektų pavedimams vykdyti	479 506	364 043	115 464	32%
• Kitos ateinančių laikotarpių sąnaudos	76 820	67 160	9 659	14%
Išankstinių apmokėjimų nuvertėjimas	-1 211	-763	-447	59%
Iš viso	1 565 931	1 292 268	273 663	21%

Išankstinių apmokėjimų pokytį nulėmė:

- 131 409 tūkst. Eur arba 15 proc. padidėję išankstiniai apmokėjimai tiekėjams. Didžiausią įtaką pokyčiui turėjo išaugusios Lietuvos kariuomenės sumos dėl išankstinių mokėjimų atliktų vykdant sutartinius įsipareigojimus už strategines ir neliečiamas atsargas, šaudmenis, ginklų ir karinės įrangos atsargines dalis, už autotransporto, laivų, orlaivių remontą, transporto priemonių atsargines dalis ir kitas paslaugas (orlaivių aptarnavimo ir kt.), už ryšių įrangos ir ryšių paslaugų įsigijimą pagal sutartis, už aprangą, už kvalifikacijos kėlimo paslaugas, už kitas prekes ir paslaugas (medikamentus, maitinimo ir komunalines paslaugas, informacinių technologijų prekes ir paslaugas).

- 115 464 tūkst. Eur padidėjusios ateinančių laikotarpių sąnaudos ne viešojo sektoriaus subjektų pavedimams vykdyti: pokyčiui didžiausią įtaką turėjo 77 377 tūkst. Eur išaugusios Lietuvos Respublikos susisiekimo ministerijos ateinančių laikotarpių sąnaudos ne viešojo sektoriaus subjektams, kurias sudaro projektų vykdytojams, su kuriais yra sudarytos ilgalaikės projektų finansavimo sutartys, sumokėti avansai.

3.8. Per vienus metus gautinos sumos

2024 m. per vienus metus gautinų sumų balansinė vertė sudarė 4 108 558 tūkst. Eur. Aiškinamojo rašto 16 priede „Informacija apie per vienus metus gautinas sumas“ nepatenka gautinos trumpalaikės finansinės sumos (120 824 tūkst. Eur), kurios parodytos finansinės būklės ataskaitos eilutėje „Gautinos trumpalaikės finansinės sumos“. Palyginus su praėjusiu ataskaitiniu laikotarpiu, per vienus metus gautinų sumų, išskyrus gautinas trumpalaikes finansines sumas, balansinė vertė sumažėjo 334 392 tūkst. Eur.

2024 m. gruodžio 31 d. sukaupų gautinų sumų vertė, įskaitant nuvertėjimą, buvo 958 038 tūkst. Eur, iš kurių didžiausią dalį (91 proc.) sudarė Valstybės išdo sukauptos gautinos sumos iš Europos Komisijos bei Finansinių mechanizmų valdybos, pervedančios Europos ekonominės erdvės ir Norvegijos finansinių mechanizmų paramos lėšas, taip pat sukauptos mokesčių pajamos iš Valstybinės mokesčių

inspekcijos mokesčių fondo gautinų pridėtinės vertės, akcizų iš asmenų, gyventojų pajamų ir pelno mokesčio pajamų.

Ataskaitinių metų pabaigoje gautinose sumose reikšmingiausią dalį (42 proc.) sudarė Valstybinės mokesčių inspekcijos mokesčių fondo (toliau – VMI MF) gautinos mokesčių sumos. Nuo 2024 m., VMI MF sudarant finansines ataskaitas, sudengė sukauptus gautinus mokesčius su įsipareigojimais mokesčių mokėtojam (permokomis) ataskaitinio laikotarpio pabaigoje pagal faktiškai įskaitytas sumas po ataskaitinio laikotarpio pabaigos.

Gautinos sumos už konfiskuotą turtą, baudos ir kitos netesybos sudarė 128 875 tūkst. Eur, palyginus su 2023 m., padidėjo 7 proc. Didžiausią dalį sudarė (60 proc.) Lietuvos Respublikos konkurencijos tarybos gautinos baudos iš vaistais prekiaujančių bendrovių. Dėl apskųsto teismo sprendimo ir Konkurencijos tarybai pateiktos ūkio subjektų finansinės garantijos, priverstinis baudų išieškojimas iki bylinėjimosi teisme arba garantijų termino pabaigos nevykdomas.

2024 m. kitų gautinų sumų vertė, įskaitant nuvertėjimą, buvo 387 159 tūkst. Didžiąją jų dalį (18 proc.) sudarė Valstybinės ligonių kasos prie Sveikatos apsaugos ministerijos administruojamo Privalomojo sveikatos draudimo fondo gautinos sumos iš Europos Sąjungos šalių narių už Europos Sąjungos šalių apdraustųjų gydymą Lietuvos Respublikos asmens sveikatos priežiūros įstaigose, iš fizinių ir juridinių asmenų už apdraustojo privalomuoju sveikatos draudimu sveikatai padarytą žalą, iš vaistų gamintojų pagal su Valstybine ligonių kasa sudarytas gydymo prieinamumo gerinimo ir rizikos pasidalijimo sutartis, iš banko gautinos palūkanos už banke laikomus pinigus, iš Asmens sveikatos priežiūros įstaigų ir ortopedijos technikos įmonių gautinos sumos už Privalomojo sveikatos draudimo fondo biudžetui padarytą žalą, iš teritorinių ligonių kasų administruojamų fondų ir Valstybinės ligonių kasų veiklos gautinas grąžintinas finansavimas. 11 proc. kitų gautinų sumų sudarė VMI MF gautinos baudos už administracinius nusižengimus, delspinigių ir palūkanų, rinkliavų, žyminio, pramonės nuosavybės objektų registravimo, konsulinio mokesčio gautinos sumos. Valstybinio socialinio draudimo fondo valdybos administruojamo išteklių fondo netesybų, socialinių išmokų permokų, žalos atlyginimo ir kt. gautinos sumos sudarė 8 proc. visų kitų gautinų sumų.

3.9. Pinigai ir pinigų ekvivalentai

	2024 m.	2023 m.	Pokytis	Pokytis
Pinigai ir pinigų ekvivalentai	tūkst. Eur	tūkst. Eur	tūkst. Eur	%
Pinigai iš valstybės biudžeto (įskaitant Europos Sąjungos finansinę paramą)	1 570 696	1 221 903	348 793	29%
Pinigai iš savivaldybės biudžeto	504 227	453 736	50 490	11%
Pinigai ir pinigų ekvivalentai iš kitų šaltinių	6 363 016	5 565 571	797 445	14%
Iš viso	8 437 939	7 241 210	1 196 729	17%
Iš jų išteklių fondų lėšos	1 231 079	1 063 859	167 220	16%

Didžiausias pinigų likutis 2024 m. gruodžio 31 d. buvo Valstybinio socialinio draudimo fondo valdybos administruojamame išteklių fonde – sukauptos lėšos iš kitų šaltinių siekė 2 832 219 tūkst. Eur, kurios, palyginus su 2023 m. likučiu, padidėjo 1 330 046 tūkst. Eur. Valstybės išdo lėšų buvo 1 124 954 tūkst. Eur, o palyginus su praėjusio ataskaitinio laikotarpio pabaigos duomenimis, sumažėjo 697 435 tūkst. Eur. Didžiausią dalį Valstybės išdo banko sąskaitose sukaupytų lėšų sudarė pasiskolintos lėšos.

Viešojo sektoriaus subjektų bankuose įšaldytose sąskaitose pinigų likutis įskaitant nuvertėjimą 2024 m. gruodžio 31 d. siekė 307 tūkst. Eur. (2023 m. – 1 162 tūkst. Eur).

Detalesnė informacija apie pinigus ir pinigų ekvivalentus bei jų pokyčius per ataskaitinį laikotarpį pateikta 21 priede.

3.10. Finansiniai įsipareigojimai

Informacija apie finansinius įsipareigojimus pateikta šio aiškinamojo rašto 9 priede. 2024 m. Lietuvos Respublikos finansų ministerija, skolindamasi valstybės vardu, platino Vyriausybės vertybinių popierių (toliau – VVP) aukcionuose, išleido vertybinių popierių emisijas užsienio rinkose, skolinosi iš tarptautinių finansų institucijų.

Per 2024 m. buvo priimta įsipareigojimų už 5 697 067 tūkst. Eur, iš jų 4 677 614 tūkst. Eur (82 proc.) sudarė įsipareigojimai pagal VVP. Įvykdyti įsipareigojimai (grąžintos skolos, sumokėtos palūkanos, išpirkti vertybiniai popieriai) per 2024 m. sudarė 3 210 773 tūkst. Eur.

	Nominalioji finansinių įsipareigojimų vertė	Balansinė finansinių įsipareigojimų vertė
Gautos paskolos ir išleisti ne nuosavybės vertybiniai popieriai pagal grąžinimo ir išpirkimo laikotarpius	tūkst. Eur	tūkst. Eur
Vieni metai	3 123 400	3 150 934
Nuo vieno iki dvejų metų	3 442 210	3 432 965
Nuo dvejų iki trejų metų	2 729 814	2 686 560
Nuo trejų iki ketverių metų	2 059 936	2 047 633
Nuo ketverių iki penkerių metų	2 566 036	2 496 525
Ilgėsni kaip penkeri metai	16 033 742	15 810 553
Iš viso	29 955 137	29 625 171

	Beprocentės paskolos	Paskolos su fiksuota palūkanų norma	Paskolos su kintama palūkanų norma
Paskolos grąžinimo terminas	tūkst. Eur	tūkst. Eur	tūkst. Eur
Per vienus metus	223 886	172 600	148 254
• Trumpalaikės paskolos	5	85	17 249
• Ilgalaikių paskolų einamųjų metų dalis	223 881	172 515	131 005
Nuo vieno iki penkerių metų	343 614	706 255	372 258
Po penkerių metų	117 816	2 447 315	1 060 021
Iš viso	685 315	3 326 169	1 580 533

Valstybės gautų paskolų balansinė vertė ataskaitinio laikotarpio pabaigoje buvo 5 592 017 tūkst. Eur.

Ne finansiniai įsipareigojimai ataskaitinio laikotarpio pabaigoje sudarė 229 843 tūkst. Eur (2023 m. – 129 163 tūkst. Eur). Didžiausią kitų įsipareigojimų dalį sudarė:

- įsipareigojimai dėl karinių dalinių vystymo pagal viešojo ir privataus subjektų partnerystės sutartis – 81 330 tūkst. Eur;
- įsipareigojimai dėl pastatytų areštinės ir policijos komisariato pastatų – 31 041 tūkst. Eur;
- pagal 2022 m. gruodžio 20 d. Lietuvos Respublikos geros valios kompensacijos už žydų religinių bendruomenių nekilnojamąjį turtą įstatymo Nr. XI-1470 pakeitimo įstatymas Nr. XVI-1705, kuriame reglamentuotas mokėtinos kompensacijos dydis už neteisėtai nusavintą turtą – 23 995 tūkst. Eur;
- Vilniaus miesto savivaldybės administracijos įsipareigojimai pagal viešojo ir privataus sektorių partnerystės sutartis dėl Vilniaus miesto Balsių mokyklos statybos siekė 14 937 tūkst. Eur.

Vadovaujantis 2021 m. birželio 22 d. Lietuvos Respublikos įstatymu Nr. XIV-441 „Dėl Valstybės paramos daugiabučiams namams atnaujinti (modernizuoti) įstatymo Nr. I-2455 3 straipsnio pakeitimo“, nuo 2021 m. lapkričio 1 d. Daugiabučių namų atnaujinimo (modernizavimo) programą administruoja ir įstatyme numatytas funkcijas vykdo Lietuvos Respublikos aplinkos ministro 2021 m. liepos 9 d. įsakymu

Nr. D1-409 įgaliota Aplinkos projektų valdymo agentūra, kurios įsipareigojimai pagal sudarytas sutartis 2024 m. gruodžio 31 d. siekia 188 780 tūkst. Eur, o į apskaitą šie įsipareigojimai įtraukiami tik tada, kai darbai ar suteiktos paslaugos yra pilnai įvykdyti pagal sutarties sąlygas, ir tik tuomet pagal pateiktus dokumentus informacija užregistruojama apskaitoje bei atliekami mokėjimai.

3.11. Įsipareigojimai, atsirandantys iš finansinės nuomos (lizingo)

	Pagrindinės nuomos įmokos	Dabartinė pagrindinių nuomos įmokų vertė
Finansinės nuomos paslaugos gavėjo įsipareigojimai	tūkst. Eur	tūkst. Eur
Per vienerius metus	4 057	4 039
• Dabartinė finansinių nuomos įsipareigojimų vertė (einamųjų metų dalis)	X	4 039
• Dabartinė finansinių nuomos įsipareigojimų vertė (trumpalaikiai)	X	-
Nuo vienerių iki penkerių metų	5 175	5 160
Po penkerių metų	-	-
Pagrindinių finansinės nuomos įmokų iš viso	9 233	X
• Palūkanos	-34	X
Dabartinė finansinės nuomos įsipareigojimų vertė	9 199	9 199

	2024 m.	2023 m.	Pokytis	Pokytis
Ilgalaikiai finansinės nuomos įsipareigojimai	tūkst. Eur	tūkst. Eur	tūkst. Eur	%
Ilgalaikių finansinės nuomos įsipareigojimų einamųjų metų dalis	4 039	4 107	-67	-2%
Ilgalaikiai finansinės nuomos įsipareigojimai	5 160	6 554	-1 394	-21%
Iš viso	9 199	10 661	-1462	-14%

2024 m. didžiąją finansinės nuomos įsipareigojimų dalį sudarė įmokos už apskričių priešgaisrinių gelbėjimo valdybų naudojamų priešgaisrinių automobilių nuomą (30 proc.). Visų savivaldybių administracijų finansinės nuomos įsipareigojimų dalis siekė 19 proc., Viešosios įstaigos „Lietuvos nacionalinis radijas ir televizija“ – 16 proc.

	2024 m.	2023 m.	Pokytis	Pokytis
Būsimosios pagrindinės nuomos įmokos, kurias numatoma sumokėti pagal pasirašytas veiklos nuomos sutartis	tūkst. Eur	tūkst. Eur	tūkst. Eur	%
Per vienerius metus	18 597	18 570	27	0%
Nuo vienerių iki penkerių metų	47 681	44 385	3 296	7%
Po penkerių metų	50 075	44 512	5 563	12%
Iš viso	116 353	107 467	8 886	8%

Pagrindinę dalį nuomos įmokų, kurias viešojo sektoriaus subjektai numato sumokėti pagal pasirašytas veiklos nuomos sutartis, sudarė įmokos už pastatų, patalpų, transporto priemonių bei kompiuterinės įrangos nuomą.

	2024 m.	2023 m.	Pokytis	Pokytis
Būsimosios pagrindinės nuomos įmokos, numatomos gauti pagal pasirašytas veiklos nuomos sutartis	tūkst. Eur	tūkst. Eur	tūkst. Eur	%
Per vienerius metus	7 215	6 818	397	6%
Nuo vienerių iki penkerių metų	17 914	24 891	-6 977	-28%
Po penkerių metų	30 212	34 715	-4 503	-13%
Iš viso	55 340	66 425	-11 085	-17%

Pagrindinę dalį nuomos įmokų, kurias viešojo sektoriaus subjektai numatė gauti pagal pasirašytas veiklos nuomos sutartis, sudarė įmokos už patalpų nuomą.

3.12. Atidėjiniai

	Įsigijimo savikaina (nediskontuota)	Diskontuota vertė
Atidėjinių panaudojimo laikas	tūkst. Eur	tūkst. Eur
Per vienus metus	74 875	74 703
• Trumpalaikiai atidėjiniai	51 316	51 340
• Ilgalaikių atidėjinių einamųjų metų dalis	23 559	23 363
Nuo vieno iki penkerių metų	739 892	693 801
Po penkerių metų	8 173 095	1 426 216
Iš viso	8 987 885	2 194 719

Detalesnė informacija apie atidėjinius pagal jų paskirtį pateikta šio aiškinamojo rašto 10 ir 23 prieduose.

Didžiausią dalį atidėjinių 2024 m. sudarė suformuoti atidėjiniai Ignalinos atominės elektrinės eksploatavimo nutraukimo uždarymui ir atidėjiniai dėl Lietuvos Respublikos teritorijoje esamo panaudoto branduolinio kuro ir ilgalaikių radioaktyviųjų atliekų tvarkymo (toliau – giluminio atliekyno įrengimo), iš Maišiagalos radioaktyviųjų atliekų saugyklos į Ignalinos atominę elektrinę atgabentų atliekų sutvarkymo, užregistruoti Lietuvos Respublikos energetikos ministerijos finansiniame ataskaitų rinkinyje. Registruoti atidėjiniai siekia 1 991 334 tūkst. Eur, kurių 617 130 tūkst. Eur panaudojimo laikas nuo 1 iki 5 m., 1 374 204 tūkst. Eur virš 5 m.

Energetikos ministro 2020 m. rugpjūčio 11 d. įsakymu Nr. 1-248 patvirtintas galutinis Ignalinos atominės elektrinės eksploatavimo nutraukimo planas (toliau – Galutinis planas), pagal kurį planuojama atominės elektrinės eksploatavimo nutraukimo darbus užbaigti 2038 m., o prognozuojama uždarymo darbų kaina sudaro 3 327 700 tūkst. Eur. Ignalinos atominės elektrinės eksploatavimo nutraukimo veikla finansuojama iš Europos Sąjungos šaltinių, Lietuvos Respublikos šaltinių (Ignalinos fondo, Ignalinos programos bendrojo finansavimo lėšų), Ignalinos atominės elektrinės nuosavų lėšų ir kitų teisėtų šaltinių. Iki 2024 m. pabaigos faktiškai panaudota 1 583 499 tūkst. Eur lėšų. Likusi 1 744 200 tūkst. Eur planuojama suma buvo išskaidyta pagal finansavimo šaltinius. Iš valstybės biudžeto numatoma finansuoti 903 400 tūkst. Eur.

Atsižvelgdama į 4 protokolo prie Stojimo Akto nuostatas, Lietuva sieks gauti adekvačią Europos Sąjungos finansinę paramą eksploatavimo nutraukimo darbams finansuoti ateinančiais finansiniais laikotarpiais.

Ignalinos atominės elektrinės eksploatavimo ir eksploatavimo nutraukimo metu susidariusių ilgalaikių atliekų tinkamam apdorojimui ir saugojimui užtikrinti Ignalinos atominę elektrinę vykdo eksploatavimo nutraukimo projektus, nurodytus Galutiniame plane, ir finansuojamus Tarptautinio Ignalinos eksploatavimo nutraukimo rėmimo fondo, Ignalinos programos, valstybės biudžeto ir Ignalinos

atominės elektrinės lėšomis. Iki 2024 m. pabaigos faktiškai panaudota 4 328 tūkst. Eur. Likusi 7 082 000 tūkst. Eur planuojama suma buvo išskaidyta pagal finansavimo šaltinius.

Vadovaujantis Lietuvos Respublikos valstybės išdo įstatymo 10 straipsniu ir Rezervinio (stabilizavimo) fondo nuostatais, patvirtintais Lietuvos Respublikos Seimo 2002 m. gegužės 30 d. nutarimu Nr. IX-912, 2024 m. gruodžio 31 d., giluminiam atliekynui įrengti ir radioaktyviosioms atliekoms tvarkyti Rezerviniame (stabilizavimo) fonde buvo sukaupta 68,5 mln. Eur ir numatoma toliau kaupti ne mažiau kaip 3 mln. Eur valstybės lėšų kasmet. Planuojama finansuoti iš valstybės biudžeto atitinkamų programų lėšų iki 2030 m. Nuo 2031 m. dėl lėšų skyrimo giluminio atliekyno projekto įgyvendinimui planuojama kreiptis į Rezervinio fondo valdytoją.

2024 m. iš Maišiagalos radioaktyviųjų atliekų saugyklos į Ignalinos atominės elektrinės teritoriją buvo atvežta 930,3 m³ radioaktyviųjų atliekų. Atliekų tvarkymo kaina, nevertinant sąnaudų saugyklos eksploatavimo ir eksploatavimo nutraukimo metu susidariusių ir susidarysiančių radioaktyviųjų atliekų pradiniam apdorojimui atlikti ir šioms radioaktyviosioms atliekoms vežti, pagal 2024 m. balandžio 12 d. energetikos ministro įsakymu Nr. 1-73 patvirtintus radioaktyviųjų atliekų tvarkymo tarifus sudaro 18,5 mln. Eur (9,9 mln. Eur pagrindinis atliekų apdorojimas ir saugojimas, 8,6 mln. Eur galutinis atliekų apdorojimas, dėjimas į atliekynus, atliekynų uždarymas ir uždarytų atliekynų priežiūra). Prognozuojama, kad saugyklos atliekų galutinio apdorojimo kaina bus ženkliai didesnė. Nuo 2024 m. Maišiagalos radioaktyviųjų atliekų saugyklos eksploatavimo nutraukimo projektas finansuojamas pagal pavedimo sutartį iš biudžeto lėšų.

Ilgalaikiai atidėjiniai diskontuojami iki dabartinės jų vertės. Taikoma diskonto norma – Lietuvos Respublikos finansų ministerijos interneto svetainėje skelbiamų vidaus rinkoje išleistų VVP vidutinių svertinių pelningumų (pagal likutinę trukmę) atitinkamo laikotarpio obligacijų palūkanų norma. Esant neigiamai palūkanų normai, ilgalaikio įsipareigojimo amortizuota savikaina prilyginama jo įsigijimo savikainai.

Informacija apie Pensijų anuitetų fondo techninius atidėjinius pagal pensijų anuiteto rūšį pateikta 11 priede. 2024 m. gruodžio 31 d. Pensijų anuitetų fondo techninių atidėjinių likutis siekė 59 484 tūkst. Eur. Pensijų anuitetų padengimo techninio atidėjinio vertė per ataskaitinius metus padidėjo 57 proc. didžiaja dalimi dėl naujų anuitetų įsigijimų. 2024 m. anuitetus įsigijo 1 570 asmenų, t.y. beveik 2 kartus daugiau nei 2023 m., kuriais anuitetus įsigijo 877 asmenys.

3.13. Trumpalaikės mokėtinės sumos

Informacija apie trumpalaikės mokėtinės sumas pateikta aiškinamojo rašto 17 priede. 2024 m. trumpalaikių įsipareigojimų suma padidėjo 23 proc. iki 1 850 842 tūkst. Eur. Didžiąją dalį trumpalaikių mokėtinų sumų sudarė sukauptos mokėtinės sumos (1 372 909 tūkst. Eur).

Tiekėjams mokėtinės sumos padidėjo 30 proc. ir 2024 m. gruodžio 31 d. siekė 213 732 tūkst. Eur. Pokyčiui daugiausiai įtakos turėjo 27 909 tūkst. Eur didesni nei praėjusio ataskaitinio laikotarpio pabaigoje registruoti įsipareigojimai tiekėjams Vilniaus miesto savivaldybės administracijos apskaitoje. Taip pat įsipareigojimai padidėjo, palyginus su 2023 m. gruodžio 31 d., Valstybinėje mokesčių inspekcijoje prie Lietuvos Respublikos finansų ministerijos (5 503 tūkst. Eur), VšĮ Klaipėdos universiteto ligoninėje (4 117 tūkst. Eur) ir VšĮ Vilniaus universiteto ligoninėje Santaros klinikose (3 712 tūkst. Eur).

Mokėtinės subsidijos, dotacijos ir finansavimo sumos sumažėjo nuo 9 146 tūkst. Eur 2023 m. gruodžio 31 d. iki 7 142 tūkst. Eur 2024 m. gruodžio 31 d. Didžiausią įtaką pokyčiui turėjo sumažėjusios Lietuvos transporto saugos administracijos registruotos mokėtinės subsidijos už keleiviams taikytas lengvatas ir Nacionalinės mokėjimo agentūros prie Žemės ūkio ministerijos priskaičiuotos mokėtinės sumos paramos gavėjams, kurioms dar nepateiktos paraiškos finansavimo sumoms gauti.

3.14. Finansavimo sumos, finansinė ir nefinansinė parama

Detali informacija apie finansavimo sumas pagal šaltinį, tikslinę paskirtį ir jų pokyčius per ataskaitinį laikotarpį pateikta šio aiškinamojo rašto 12 priede.

	2024 m.	2023 m.	Pokytis	Pokytis
Finansavimo sumų šaltinis	tūkst. Eur	tūkst. Eur	tūkst. Eur	%
Finansavimo sumos iš Europos Sąjungos, užsienio valstybių ir tarptautinių organizacijų	10 585 460	10 019 753	565 707	6%
Finansavimo sumos iš kitų šaltinių	1 672 311	1 611 014	61 297	4%
Iš viso	12 257 771	11 630 767	627 004	5%

2024 m. gruodžio 31 d. finansavimo sumų likutis, lyginant su praėjusiu ataskaitinio laikotarpio paskutine diena, padidėjo 5 proc. Finansavimo sumų likučio padidėjimui didžiausią įtaką turėjo, palyginus su praėjusiu ataskaitiniu laikotarpiu, sumažėjęs finansavimo sumų iš Europos Sąjungos, užsienio valstybių ir tarptautinių organizacijų panaudojimas.

	Pinigais	Turtas, išskyrus pinigus	Paslaugomis	Turto panauda	Iš viso
Gauta parama pagal paramos teikėją	tūkst. Eur	tūkst. Eur	tūkst. Eur	tūkst. Eur	tūkst. Eur
Lietuvos Respublikos juridiniai asmenys	8 701	7 568	294	47	16 609
Užsienio valstybių juridiniai asmenys	1 938	34 964	-	-	36 902
Fiziniai asmenys	2 598	897	18	-	3 513
Gyventojai, skyrę gyventojų pajamų mokesčio dalį	4 165	-	-	-	4 165
Anonimiškai	490	194	-	-	684
Gauta iš paramos lėšų įgyto turto	0,3	15	-	-	153
Iš viso	17 892	43 775	312	47	62 027

71 proc. paramos buvo gauta turtu, išskyrus pinigus. Pagrindiniai paramos teikėjai buvo užsienio valstybių (59 proc.) ir Lietuvos Respublikos (27 proc.) juridiniai asmenys. Lietuvos kariuomenės gauta finansinė ir nefinansinė parama sudarė 52 proc. visos gautos finansinės ir nefinansinės paramos sumos ir siekė 32 284 tūkst. Eur (pinigais – 405 tūkst. Eur, turtu – 31 879 tūkst. Eur). 2024 m. finansinės ir nefinansinės paramos buvo gauta 32 proc. daugiau nei 2023 m. Ženklus gautos paramos vertės padidėjimas buvo iš užsienio valstybių juridinių asmenų.

	2024 m.	2023 m.	Pokytis	Pokytis
Gauta finansinė ir nefinansinė parama	tūkst. Eur	tūkst. Eur	tūkst. Eur	%
Pinigais	17 892	17 320	573	3%
Turtu, išskyrus pinigus	43 775	29 459	14 317	49%
Paslaugomis	312	258	54	21%
Turto panauda	47	64	-17	-27%
Iš viso	62 027	47 101	14 926	32%

2024 m. pinigais gauta parama sudarė 29 proc. visos per ataskaitinius metus gautos finansinės ir nefinansinės paramos. Paramą pinigais gavo 2 435 viešojo sektoriaus subjektai. Daugiausia paramos pinigais gavo Vilniaus Šolomo Aleichemo ORT gimnazija – 1 062 tūkst. Eur, iš kurių 95 proc. gauta iš užsienio valstybių juridinių asmenų.

Paramą turtu, išskyrus pinigus, gavo 649 viešojo sektoriaus subjektai. Daugiausiai tokios paramos gavo Lietuvos kariuomenė (31 880 tūkst. Eur), kurios 99,9 proc. teikėjų buvo užsienio valstybių juridiniai asmenys.

Paramą paslaugomis gavo 55 viešojo sektoriaus subjektai. Didžiausios gautos paramos paslaugomis vertė buvo Viešojoje įstaigoje „Klaipėdos šventės“ (60 tūkst. Eur).

2024 m., palyginus su 2023 m., paramos likutis padidėjo 10 191 tūkst. Eur ir ataskaitinio laikotarpio pabaigoje nepanaudotos paramos likutis sudarė 186 580 tūkst. Eur sumą, iš kurios 127 852 tūkst. Eur Lietuvos kariuomenėje, 3 332 tūkst. Eur Valstybės sienos apsaugos tarnyboje prie Lietuvos Respublikos vidaus reikalų ministerijos, 3 107 tūkst. Viešojoje įstaigoje Vilniaus universiteto ligoninė Santaros klinikos. 83 proc. nepanaudotos paramos likučio sudarė turtas, išskyrus pinigus.

Paramos panaudojimas (tūkst. Eur)

Paramos rūšis	Gautos paramos likutis ataskaitinio laikotarpio pradžioje	Gauta	Pergrupuota į kitą paramos rūšį	Sunaudota subjekto veikloje	Perduota ne viešojo sektoriaus subjektams	Kiti pokyčiai	Paramos likutis ataskaitinio laikotarpio pabaigoje
Pinigais	25 812	17 892	-2 142	-13 640	-117	-306	27 500
Turtu, išskyrus pinigus	146 368	43 775	2 831	-37 767	-244	-5	154 959
Paslaugomis	186	312	82	-379	-4	-	196
Turto panauda	4 023	47	7	-100	-52	-	3 925
Iš viso	176 389	62 027	778	-51 887	-417	-310	186 580

3.15. Grynasis turtas

Konsoliduotasis grynasis turtas 2024 m. gruodžio 31 d. sudarė 45 proc. viso konsoliduoto viešojo sektoriaus turto sumos (2023 m. – 47 proc.). Šis santykis parodo, kiek turto liktų valstybės viešajam sektoriui padengus visus įsipareigojimus ir grąžinus finansavimo sumas.

	2024 m.	2023 m.	Pokytis	Pokytis
Grynasis turtas	tūkst. Eur	tūkst. Eur	tūkst. Eur	%
Tikrosios vertės rezervas	15 986 330	13 858 559	2 127 771	15%
Kiti rezervai	5 693 147	4 612 837	1 080 310	23%
Nuosavybės metodo įtaka	1 696 005	1 418 076	277 929	20%
Sukauptas perviršis ar deficitas prieš nuosavybės metodo įtaką	15 668 604	19 993 552	-4 324 948	-22%
Iš viso	39 044 086	39 883 024	-838 939	-2%

Tikrosios vertės rezervo pokytį lėmė savivaldybių administracijų 2024 m. gautų valdyti patikėjimo teise savivaldybių miestų ir miestelių teritorijų ribose esančių valstybinės žemės sklypų (jų dalių) ir žemės sklypais nesuformuotų valstybinės žemės plotų pervertinimas ataskaitinių metų pabaigoje pagal VĮ Registrų centro pateiktus duomenis.

Kitų rezervų pokytį lėmė Valstybinio socialinio draudimo fondo valdybos administruojamo išteklių fondo rezervo, kurio tikslas – užtikrinti valstybinio socialinio draudimo fondo biudžeto stabilumą ir kaupti piniginius išteklius, reikalingus teisės aktuose nurodytoms valstybinio socialinio draudimo išmokoms finansuoti, kai nepakanka tam tikros rūšies pajamų, padidėjimas 904 414 tūkst. Eur, perkėlus sumą iš ataskaitinių metų grynojo perviršio į kitų rezervų sąskaitą.

Valstybinės ligonių kasos prie Sveikatos apsaugos ministerijos administruojamo Privalomojo sveikatos draudimo fondo rezervas, kuris kaupiamas siekiant užtikrinti privalomojo sveikatos draudimo sistemos stabilumą ir kaupti lėšas nenumatytoms ar didesnėms nei planuota sveikatos priežiūros paslaugų išlaidoms apmokėti, per 2024 m. padidėjo 154 064 tūkst. Eur.

Nuosavybės metodo įtaka padidėjo dėl ataskaitinio laikotarpio nuosavybės metodo įtakos rezultato, parodyto veiklos rezultatų ataskaitoje (405 099 tūkst. Eur), kuris parodo valstybės kontroliuojamų ir

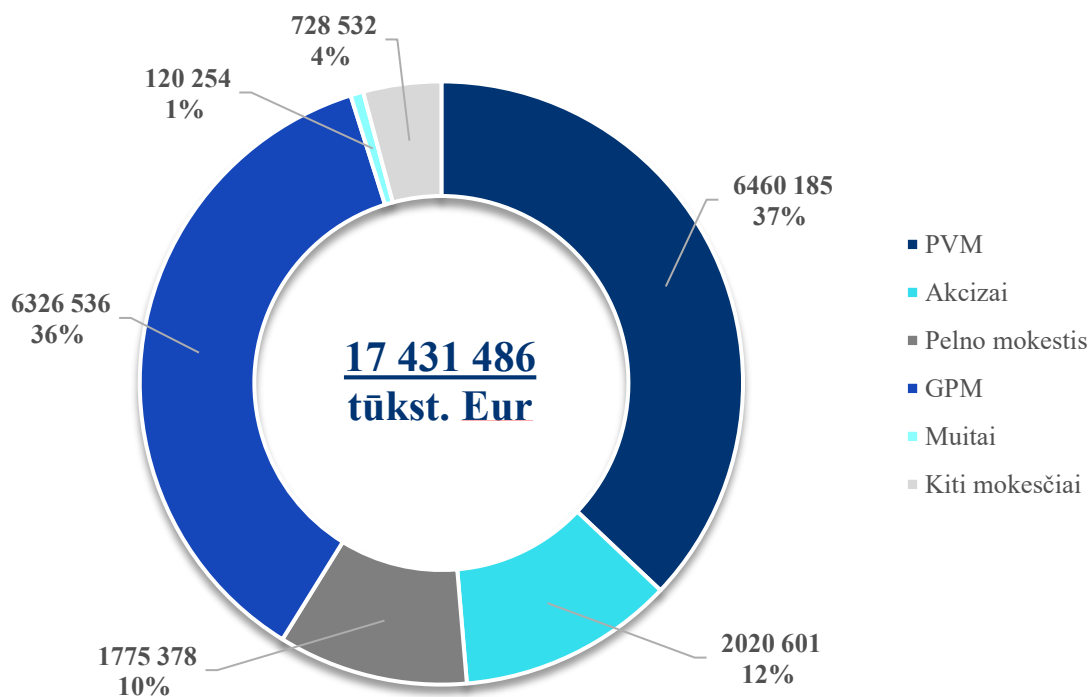
asocijuotųjų ne viešojo sektoriaus subjektų ataskaitinio laikotarpio rezultata, tenkanti valstybei. Nuosavybės metodo įtaka dalininkų (nuosavo) kapitale sumažėjo 137 840 tūkst. Eur dėl išmokėtų dividendų ir kitų pokyčių (plačiau 3.21 pastaboje).

3.16. Mokesčių pajamos

	2024 m.	2023 m.	Pokytis	Pokytis
Mokesčių pajamos	tūkst. Eur	tūkst. Eur	tūkst. Eur	%
Pajamų ir pelno mokesčių pajamos	8 101 915	7 436 891	665 024	9%
Turto mokesčių pajamos	238 629	219 613	19 016	9%
Prekių ir paslaugų mokesčių pajamos	8 598 531	7 796 801	801 731	10%
Tarptautinės prekybos ir sandorių mokesčių pajamos	120 254	120 787	-533	-0,4%
Kitų mokesčių pajamos	372 158	254 325	117 832	46%
Iš viso	17 431 486	15 828 416	1 603 070	10%

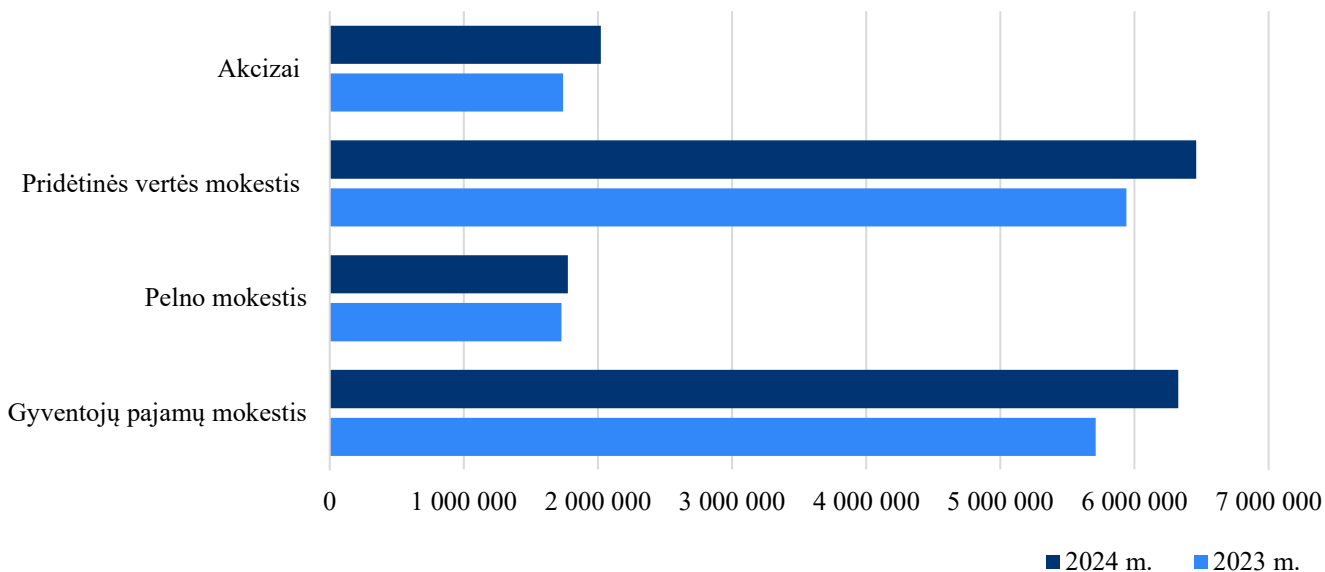
2024 m. daugiausiai mokesčių pajamų buvo surinkta iš pridėtinės vertės, gyventojų pajamų, pelno mokesčio ir akcizų. Šie mokesčiai sudarė 95 proc. visų mokesčių pajamų.

2024 m. mokesčių pajamų pasiskirstymas pagal mokesčius (tūkst. Eur)

2024 m. mokesčių pajamos padidėjo 10 proc. Didžiausią įtaką pokyčiui turėjo išaugusios gyventojų pajamų mokesčio (11 proc.), pridėtinės vertės mokesčio (9 proc.) ir akcizų pajamos (16 proc.).

Didžiausių pajamų sumų pagal mokesčius palyginimas 2024 – 2023 m. (tūkst. Eur)

Detalesnė informacija apie 2024 m. mokesčių pajamas pagal atskirus mokesčius pateikta 19 priede.

3.17. Socialinių įmokų pajamos

	2024 m.	2023 m.	Pokytis	Pokytis
Socialinių įmokų pajamos	tūkst. Eur	tūkst. Eur	tūkst. Eur	%
Valstybinio socialinio draudimo įmokos	4 819 645	4 336 898	482 747	11%
• Draudėjų valstybinio socialinio draudimo įmokos	542 331	494 315	48 015	10%
• Apdraustųjų valstybinio socialinio draudimo įmokos	4 131 144	3 693 941	437 203	12%
• Savarankiškai dirbančių asmenų valstybinio socialinio draudimo įmokos	146 168	148 640	-2 472	-2%
• Valstybinio savanoriškojo socialinio draudimo įmokos	3	2	1	48%
Įmokos į Garantinį fondą	43 945	39 609	4 336	11%
Privalomojo sveikatos draudimo įmokos	2 596 494	2 329 809	266 685	11%
• Valstybinio socialinio draudimo fondo valdybos administruojamos įmokos	2 593 512	2 327 022	266 490	11%
• Valstybinės mokesčių inspekcijos administruojamos įmokos	15	34	-18	-54%
• Savanoriškos juridinių ir fizinių asmenų įmokos	2 967	2 754	214	8%
Kitos socialinės įmokos	69 665	56 590	13 075	23%
Iš viso	7 529 750	6 762 906	766 844	11%

Reikšmingą socialinių įmokų dalį sudarė apdraustųjų valstybinio socialinio draudimo ir Valstybinio socialinio draudimo fondo valdybos administruojamos įmokos, atitinkamai sudarė 55 proc. ir 34 proc. visų socialinių įmokų.

Valstybinės mokesčių inspekcijos administruojamos įmokos buvo 15 tūkst. Eur. Tai yra VMI MF apskaitytos įmokos, kurios perduamos Valstybinės ligonių kasos prie Sveikatos apsaugos ministerijos administruojamam Privalomojo sveikatos draudimo fondui.

3.18. Pagrindinės veiklos kitos pajamos ir kitos veiklos pajamos

	2024 m.	2023 m.	Pokytis	Pokytis
Pagrindinės veiklos kitos pajamos	tūkst. Eur	tūkst. Eur	tūkst. Eur	%
Pajamos iš rinkliavų	241 269	208 258	33 011	16%
Suteiktų paslaugų pajamos	582 823	509 775	73 047	14%
Kitos	385 765	329 013	56 751	17%
Iš viso	1 209 857	1 047 047	162 810	16%

2024 m. daugiausia pajamų iš suteiktų paslaugų uždirbo Lietuvos sveikatos mokslų universitetas (31 264 tūkst. Eur), Vilniaus universitetas (23 002 tūkst. Eur) ir Valstybinė energetikos reguliavimo taryba (12 148 tūkst. Eur).

Didžiąją dalį kitų pajamų (39 proc.) sudarė kelių naudotojų mokesčio, transporto priemonių mokesčio, konsulinio mokesčio, žyminio mokesčio, mokesčio už pramoninės nuosavybės objektų registravimą ir kitos neišvardintos pajamos, registruotos Valstybės išdo apskaitoje.

Kitas veiklos pajamos didžiąją dalimi (32 proc.) sudarė pajamos iš atsargų pardavimo – 114 069 tūkst. Eur (2023 m. – 157 192 tūkst. Eur). Kitos veiklos sąnaudos sumažėjo 9 proc. ir sudarė 66 902 tūkst. Eur. Daugiausiai sąnaudų buvo registruota dėl priskaičiuoto darbo užmokesčio ir socialinio draudimo Vilniaus universitete (2 840 tūkst. Eur), dėl sunaudotų ir parduotų atsargų Lietuvos sveikatos mokslų universitete (2 234 tūkst. Eur) ir dėl suteiktų paslaugų Kauno technologijos universiteto apskaitoje (2 532 tūkst. Eur).

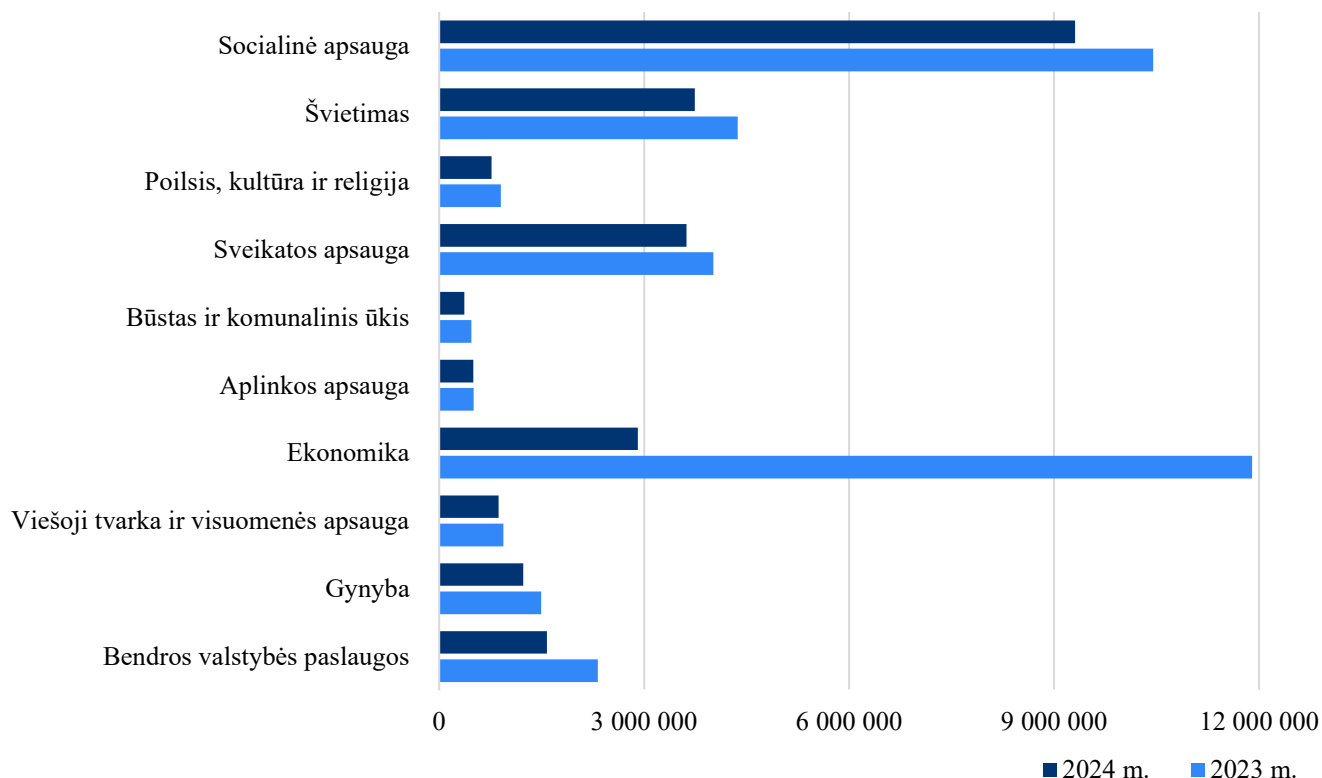
Detalesnė informacija apie kitos veiklos pajamų ir sąnaudų pokyčius pateikta 20 priede.

Turto ir paslaugų pajamų suma, gauta iš mainų sandorių, sudarė 292 tūkst. Eur. Sveikatos priežiūros įstaigų, kurios yra viešojo sektoriaus subjektai, suteiktų virš sutartinių paslaugų, viršijančių teritorinės ligonių kasos ir sveikatos priežiūros viešųjų įstaigų sutartyse nustatytas paslaugų apimtis, vertė sudarė 61 202 tūkst. Eur.

3.19. Pagrindinės veiklos sąnaudos ir pinigų srautai pagal segmentus

Aiškinaamojo rašto 13 priede pateiktos sąnaudos ir pinigų srautai detalizuojami pagal valstybės atliekamas funkcijas. Sąnaudos pripažįstamos tą ataskaitinį laikotarpį, kurį jos buvo padarytos, neatsižvelgiant į pinigų išleidimo laiką. Pinigų srautai – ataskaitinio laikotarpio pinigų ir pinigų ekvivalentų įplaukos ir išmokos.

Pagrindinės veiklos sąnaudos pagal segmentus (tūkst. Eur)

2024 m. pagrindinės veiklos sąnaudos sudarė 37 364 300 tūkst. Eur. Didžiausią šių sąnaudų dalį (28 proc.) sudarė socialinių išmokų sąnaudos – 10 613 423. Eur, iš kurių 89 proc. teko socialinės apsaugos, 11 proc. sveikatos apsaugos funkcijoms. Daugiausia socialinių išmokų sąnaudų registravo Valstybinio socialinio draudimo fondo valdybos administruojamas išteklų fondas – 7 563 308 tūkst. Eur. Šias sąnaudas sudaro socialinio draudimo pensinių, nepensinių išmokų bei kompensacijų sąnaudos; iš valstybės biudžeto finansuojamų pensinių, nepensinių išmokų sąnaudos; nedarbo socialinių išmokų sąnaudos; motinystės išmokų sąnaudų už būsimus laikotarpius pasikeitimas ir kitos išmokų sąnaudos.

Socialinių išmokų didėjimui įtakos turėjo nuo metų pradžios padidėjęs socialinių išmokų bazinis dydis, pensijų perskaičiavimas pagal naujus indeksavimo koeficientus, padidėjusi minimali asmens pajamų suma, kurios nepasiekęs pensijos gavėjas įgyja teisę į priemonę, išmokos mokamos didesniai gavėjų skaičiui, buvo naujinamas pensijų dydis atsižvelgiant į asmens įgytą stažą ir apskaitos vienetų skaičių.

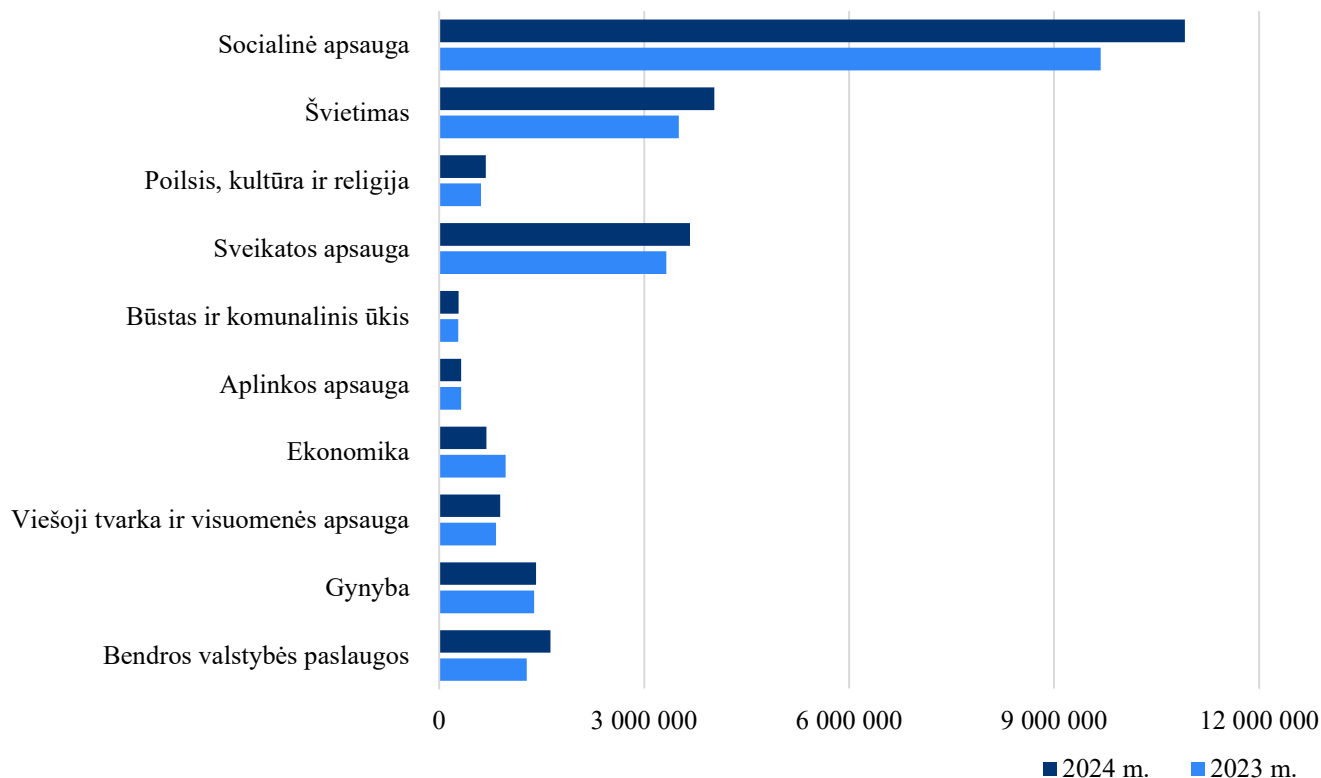
Viešojo sektoriaus subjektų darbo užmokesčio sąnaudos, įskaitant socialinio draudimo įmokas, sudarė 9 043 999 tūkst. Eur arba 24 proc. pagrindinės veiklos sąnaudų ir buvo 1 240 376 tūkst. Eur daugiau nei 2023 m. Daugiausiai teko švietimo (36 proc.), sveikatos apsaugos (23 proc.), viešosios tvarkos ir visuomenės apsaugos (8 proc.) bei gynybos (9 proc.) funkcijoms. Detali informacija apie darbo užmokesčio ir socialinio draudimo sąnaudas pateikta aiškinamojo rašto 22 priede.

Finansavimo sąnaudos siekė 7 184 413 tūkst. Eur arba 19 proc. visų pagrindinės veiklos sąnaudų. Palyginus su praėjusio ataskaitinio laikotarpio duomenimis, finansavimo sąnaudos padidėjo 4 659 275 tūkst. Eur. Šį pokytį lėmė Lietuvos Respublikos energetikos ministerijos apskaitoje registruotų Ignalinos atominės elektrinės eksploatavimo nutraukimo uždarymo, giluminio radioaktyviųjų atliekų atliekyno įrengimo, iš Maišiagalos į Ignalinos atominę elektrinę atgabentų atliekų sutvarkymo atidėjinių nediskontuotos savikainos padidėjimas ataskaitiniais metais.

Nuvertėjimo ir nurašytų sumų sąnaudos sudarė 5 131 684 tūkst. Eur, iš kurių 4 207 565 tūkst. Eur sudarė žemės nuvertėjimo sąnaudos, registruotos Nacionalinėje žemės tarnyboje prie Aplinkos ministerijos apskaitoje.

2024 m. pagrindinės veiklos pinigų srautų išmokos siekė 24 526 735 tūkst. Eur (2023 m. – 22 200 590 tūkst. Eur).

Pagrindinės veiklos pinigų srautai pagal segmentus (tūkst. Eur)

Viešojo sektoriaus subjektų darbo užmokesčio, įskaitant socialinio draudimo įmokas, išmokos sudarė 8 686 460 tūkst. Eur arba 35 proc. visų pagrindinės veiklos išmokų ir buvo 16 proc. didesnės nei 2023 m. 37 proc. visų darbo užmokesčio ir socialinio draudimo išmokų teko švietimo, 22 proc. – sveikatos apsaugos, po 9 proc. bendrų valstybės paslaugų ir gynybos funkcijoms vykdyti.

Socialinėms išmokos finansuoti buvo išleista 10 365 113 tūkst. Eur arba 42 proc. visų išmokų, iš kurių 88 proc. lėšų išmokėjo socialinės apsaugos, 11 proc. sveikatos apsaugos funkcijas vykdančios viešojo sektoriaus subjektai.

Skolos aptarnavimo išlaidos, susidedančios iš sumokėtų palūkanų vidaus ir užsienio kreditoriams, palyginus su 2023 m., išaugo 48 proc. ir siekė 2 proc. visų pagrindinės veiklos išmokų arba 464 588 tūkst. Eur.

Aiškinamojo rašto 14 priede pateikiama informacija apie 2023 m. pagrindinės veiklos sąnaudas ir išmokas pagal valstybės atliekamas funkcijas.

3.20. Finansinės ir investicinės veiklos rezultatas

	2024 m.	2023 m.	Pokytis	Pokytis
Finansinės ir investicinės veikla	tūkst. Eur	tūkst. Eur	tūkst. Eur	%
Finansinės ir investicinės veiklos pajamos	712 770	537 445	175 326	33 %

	2024 m.	2023 m.	Pokytis	Pokytis
Finansinės ir investicinės veikla	tūkst. Eur	tūkst. Eur	tūkst. Eur	%
• Pelnas dėl valiutos kurso pasikeitimo	7 096	4 686	2 410	51 %
• Baudų ir delspinigių pajamos	77 130	40 113	37 017	92 %
• Palūkanų pajamos	341 575	216 222	125 353	58 %
• Dividendai	213 275	201 484	11 791	6 %
• Kitos finansinės ir investicinės veiklos pajamos	74 258	75 219	-962	-1 %
• Pervestinos finansinės ir investicinės veiklos pajamos	-564	-280	-284	101 %
Finansinės ir investicinės veiklos sąnaudos	3 596 924	-587 764	4 184 688	712 %
• Nuostolis dėl valiutos kurso pasikeitimo	-8 550	-3 268	-5 283	162 %
• Baudų ir delspinigių sąnaudos	-22 379	-13 178	-9 201	70 %
• Palūkanų sąnaudos	-569 982	-392 399	-177 583	45 %
• Kitos finansinės ir investicinės veiklos sąnaudos	4 197 836	-178 918	4 376 754	-24 kart.
Iš viso	4 309 694	-50 319	4 360 013	87 kart.

Didžiausią palūkanų pajamų sumą apskaitoje registravo Valstybės išdas – 124 628 tūkst. Eur, kurią sudarė vidaus ir užsienio palūkanų pajamos. Valstybinio socialinio draudimo fondo valdybos administruojamo išteklių fondo palūkanų pajamos buvo 99 956 tūkst. Eur, tai už iš rezervo fondo lėšų įsigytus vertybinius popierius ir trumpalaikius indėlius bei už rezervo fondo likučius bankuose.

Dividendų pajamos sudarė 30 proc. visų finansinės ir investicinės veiklos pajamų arba 213 275 tūkst. Eur. 2024 m. į valstybės išdą pervesta dividendų suma buvo 202 459 tūkst. Eur, iš kurių 125 338 tūkst. Eur – dividendai, 62 669 tūkst. Eur – kitos pelno įmokos.

388 462 tūkst. Eur arba 68 proc. visų palūkanų sąnaudų sudarė užsienio palūkanų sąnaudos.

Didžiausią įtaką kitoms finansinės ir investicinės veiklos sąnaudoms turėjo Lietuvos Respublikos energetikos ministerijos užregistruotos teigiamos kitos finansinės ir investicinės veiklos sąnaudos 4 282 704 tūkst. Eur dėl apskaičiuoto Ignalinos atominės elektrinės eksploatavimo nutraukimo uždarymo, giluminio radioaktyviųjų atliekų atliekyno įrengimo, iš Maišiagalos į Ignalinos atominę elektrinę atgabentų atliekų sutvarkymo atidėjinių amortizuotos savikainos pokyčio.

Bendras valiutos kurso poveikis veiklos rezultatams buvo neigiamas ir sudarė 1 454 tūkst. Eur.

3.21. Nuosavybės metodo įtaka

Ataskaitinio laikotarpio nuosavybės metodo įtakos rezultatas parodo valstybės kontroliuojamų ir asocijuotųjų ne viešojo sektoriaus subjektų ataskaitinio laikotarpio rezultatą, tenkantį valstybei. 2024 m. nuosavybės metodo įtaka nacionalinėje veiklos rezultatų ataskaitoje buvo teigiama ir siekė 405 099 tūkst. Eur (2023 m. – 641 841 tūkst. Eur), iš jų Lietuvos Respublikos finansų ministerijos 230 089 tūkst. Eur.

Per 2024 m. nuosavybės metodo įtaka padidėjo 20 proc. ir paskutinę ataskaitinio laikotarpio dieną buvo 1 696 005 tūkst. Eur (2023 m. – 1 418 076 tūkst. Eur). Nuosavybės metodo įtakos pasikeitimas rodo investicijų į ne viešojo sektoriaus subjektus vertės pokytį ir lygus valstybei tenkančių kontroliuojamų ne viešojo sektoriaus subjektų nuosavo kapitalo daliai, atėmus investicijų į tą subjektą įsigijimo savikainą.

Nuosavybės metodo įtaka dalininkų kapitele sumažėjo 137 840 tūkst. Eur, iš jų Lietuvos Respublikos finansų ministerijos sumažėjo 78 720 tūkst. Eur ir Lietuvos Respublikos susisiekimo ministerijos – 46 712 tūkst. Eur dėl kontroliuojamųjų subjektų grynojo turto sąskaitose užregistruotų operacijų – kontroliuojamųjų subjektų dividendų ir kitų rezervų pokyčių.

Valstybės ir savivaldybių kontroliuojamų ne viešojo sektoriaus subjektų nuosavas kapitalas, pateiktas jungtinėje finansinės būklės ataskaitoje (4, 5 priedai).

3.22. Suteiktos garantijos dėl paskolų

Aiškinaamojo rašto 15 priede pateiktos valstybės suteiktos garantijos dėl paskolų, t. y. netiesioginiai valstybės turiniai įsipareigojimai grąžinti visą paskolos sumą ar jos dalį vidaus arba užsienio kreditoriams už skolininkus, kurių įsipareigojimų įvykdymą garantuoja valstybė, jeigu šie neįvykdo paskolos sutartyje arba kituose įpareigojamuosiuose skolos dokumentuose numatytų įsipareigojimų arba įvykdo juos ne visus. Valstybės netiesioginiai įsipareigojimai dėl paskolų su valstybės garantija skaičiuojami nominaliaja verte, o jų likutis užsienio valiuta perskaičiuojamas iš užsienio valiutų, kuriomis buvo prisiimti įsipareigojimai, į eurus, taikant Lietuvos banko paskelbtą paskutinės ataskaitinio laikotarpio dienos oficialų euro ir užsienio valiutų kursą.

2024 m. pabaigoje ūkio subjektų negrąžintų valstybės garantuojamų paskolų likutis, įskaitant ir paskolas, gautas su garantijų institucijų garantijomis, sudarė 1 147 393 tūkst. Eur (2023 m. – 937 457 tūkst. Eur), arba 22 proc. daugiau negu metų pradžioje. Per ataskaitinį laikotarpį buvo suteikta 394 739 tūkst. Eur valstybės garantuojamų paskolų.

Aiškinaamojo rašto 15 priede taip pat įtraukti garantijų institucijos UAB „ILTE“ įsipareigojimai dėl išduotų garantijų, kurios pagal Lietuvos Respublikos valstybės skolos įstatymo nuostatas yra prilyginamos valstybės garantijoms.

	2024 m.	2023 m.	Pokytis	Pokytis
Įsipareigojimai dėl išduotų garantijų	tūkst. Eur	tūkst. Eur	tūkst. Eur	%
UAB „ILTE“	347 491	367 334	-19 843	-5%
AB „KN Energies“	321 029	164 913	156 116	95%
Lietuvos mokslo ir studijų institucijų studentai	104 299	97 321	7 185	7%

Siekdama padėti vidutinėms ir didelėms įmonėms, veikiančioms Lietuvoje, paveiktoje COVID-19 protrūkio, Lietuvos Respublika nusprendė įsteigti KŪB „Pagalbos verslui fondas“, kurį sudaro Vyriausybės įnašas ir galimi tarptautinių institucijų ir privačių investuotojų įnašai. Fondui įgyvendinti buvo įsteigtos dvi bendrovės, viena iš jų – UAB „Valstybės investicinis kapitalas“, kurios suteiktų valstybės garantijų likutis 2024 m. pabaigoje siekė 100 000 tūkst. Eur užtikrinant įmonės įsipareigojimus pagal išleidžiamas obligacijas.

Lietuvos Respublikos valstybės garantijos suteiktos pagal 2020 m. gegužės 19 d. Tarybos reglamentą dėl Europos laikinos paramos priemonės nedarbo rizikai dėl ekstremaliosios situacijos, susijusios su COVID-19 protrūkiu, mažinti (SURE) sukūrimo, 2024 m. pabaigoje sudarė 83 954 tūkst. Eur.

Visa valstybės garantuojama skola, įtraukiant ir Lietuvos Respublikos įsipareigojimus dėl suteiktų garantijų tarptautinėms finansų institucijoms pagal atskiras Lietuvos Respublikos Seimo ratifikuotas sutartis, priskiriama prie neapibrėžtųjų garantijų įsipareigojimų.

3.23. Neapibrėžtasis turtas ir neapibrėžtieji įsipareigojimai

2024 m. gruodžio 31 d. neapibrėžtojo turto grupėje gautinos sumos siekė 1 908 138 tūkst. Eur (2023 m. – 1 380 607 tūkst. Eur), kitas turtas – 7 736 tūkst. Eur (2023 m. – 3 051 tūkst. Eur). Didžiausia neapibrėžtojo turto suma buvo registruota Valstybinės mokesčių inspekcijos mokesčių fondo nebalansinėse sąskaitose (1 342 807 tūkst. Eur), kurią sudarė gautinos sumos pagal Lietuvos Respublikos ar kitų šalių pateiktus vykdomuosius dokumentus bei Lietuvos Respublikos institucijų vykdomuosius dokumentus, gautinos Pridėtinės vertės mokesčio įmokos, skirtos Lietuvos Respublikai kaip vartojimo valstybei priklausantis PVM (pagal specialią telekomunikacijų, radijo ir televizijos transliavimo ir/arba elektroniniu būdu teikiamų paslaugų apmokestinimo schemą (MOSS) bei sistemą, palengvinančią mokesčių PVM prievolių įvykdymą ūkio subjektams, parduodantiems neapmokestinamiesiems asmenims tam tikras prekes ar paslaugas, už kurias PVM turėtų būti sumokėtas kitoje valstybėje narėje tais atvejais, kai veikla apima

daugiau nei vienos ES valstybės narės teritoriją (OSS)). Valstybinės mokesčių inspekcijos mokesčių fondas tikimybę gauti šią sumą vertina kaip mažai tikėtiną (iki 10 proc.), turto gavimo laikas neapibrėžtas ir priklauso nuo antstolių veiksmų išieškant priteistas sumas.

Neapibrėžtojo turto grupė	Neapibrėžtojo turto pobūdis	Neapibrėžtojo turto suma	Gautino turto gavimo laiko neapibrėžtumo požymiai	Turto gavimo tikimybė
Gautinos sumos	Gautinos sumos pagal vykdomuosius dokumentus, laimėjus iškeltas bylas, numatomos išieškoti sumos (priteistos už ekstradiciją, žalos atlyginimą, baudos), gautinos išlaidų kompensacijos, skolos, netesybų sumos	1 908 138	Daugeliu atvejų negalima patikimai nustatyti, neapibrėžta	maža
Kitas turtas	Daiktiniai įrodymai, turtas, kuris neturi savininko ar savininkas nežinomas	7 736	Neapibrėžta	maža
Iš viso		19 158 734		

Ataskaitinio laikotarpio pabaigoje neapibrėžtieji įsipareigojimai sudarė 4 936 946 tūkst. Eur (2023 m. – 4 251 910 tūkst. Eur). Didžiausias neapibrėžtųjų įsipareigojimų sumas parodė Finansų ministerija dėl įsipareigojimų tarptautinėms organizacijoms ir kitų neapibrėžtųjų įsipareigojimų (3 369 338 tūkst. Eur), Valstybinės mokesčių inspekcijos mokesčių fondas dėl sukauptos pervestinos sumos pagal pateiktus vykdomuosius dokumentus, įsipareigojimai vartojimo valstybėms (MOSS/OSS) pervesti surinktas PVM įmokas (708 049 tūkst. Eur), Valstybės išdas – 425 595 tūkst. Eur kaip suteiktas valstybės garantijas dėl paskolų. Detalesnė informacija apie neapibrėžtuosius įsipareigojimus pateikta aiškinamojo rašto 24 priede.

Bendras ginčų, dėl kurių suformuoti atidėjiniai, neapibrėžtieji įsipareigojimai ar neapibrėžtasis turtas, pobūdis buvo galimos ūkio subjektų išlaidų kompensacijos, turtiniai reikalavimai, turtinės ir neturtinės žalos atlyginimas, kitų netesybų prisiteisimas bei kitos mokėtinos sumos, susijusios su teisiniais procesais, neaiškiais teismų sprendimų priėmimo terminais dėl mokėtinų sumų, susijusių su sutartinių įsipareigojimų vykdymu.

3.24. Finansinės rizikos valdymas

Vyriausybės valstybės vardu prisiimtų skolinių įsipareigojimų ir valstybės piniginių išteklių rizikos valdymas apima valiutų kursų kitimo, palūkanų normų kitimo, kredito, likvidumo (refinansavimo) ir veiklos rizikos valdymą.

2024 m. Vyriausybė laikėsi visų teisės aktuose nustatytų skolinimosi ir skolos limitų. Refinansavimo ir palūkanų normų kitimo rizikai valdyti Lietuvos Stabilumo programoje numatytas trumpalaikės skolos limitas – 25 proc. viso skolos portfelio, o skolos už kintamas palūkanų normas limitas – 10 proc. viso skolos portfelio. Pagrindiniai rodikliai, nusakantys valiutų kursų kitimo riziką, yra skolos portfelio dalis tomis valiutomis, kurių kursas nėra fiksuotas euro atžvilgiu, bei tikėtinas valiutų kursų svyravimas per atitinkamą laikotarpį ateityje. Valdant kredito riziką, susijusią su išvestinių finansinių priemonių sandoriais, atskirais atvejais sudaromi finansinio užstato apsikeitimo, susieto su išvestinių finansinių priemonių esamąja verte, susitarimai. Palūkanų normos rizikai valdyti sudaromi palūkanų normų apsikeitimo sandoriai. Pagal tokį sandorį sutariama apsikeisti palūkanų normomis, kai viena šalis moka fiksuotas palūkanas, o kita – kintamas. Užsienio rinkoje išplatintus Lietuvos Vyriausybės vertybinius popierius, denominuotus JAV doleriais, yra sudaromi valiutų palūkanų normų apsikeitimo sandoriai, kuriais siekiama išvengti valiutos kurso svyravimo rizikos.

	Balansinė vertė, tūkst. Eur		Balansinė vertė, tūkst. valiuta		Valiuta (kodas)
Finansinis turtas užsienio valiuta (tūkst. Eur)	2024 m.	2023 m.	2024 m.	2023 m.	
Ilgalaikės paskolos	103 300	317 127	-	-	EUR
Kitas ilgalaikis finansinis turtas	692 325	727 975	-	-	EUR
Trumpalaikės paskolos	3 692	12 502	-	-	EUR
Pinigai ir pinigų ekvivalentai	1 650 576	2 352 874	-	-	EUR
Pinigai ir pinigų ekvivalentai	7 128	2 202	7 445	2 433	USD
Pinigai ir pinigų ekvivalentai	8	9	97	97	NOK
Pinigai ir pinigų ekvivalentai	7	7	11	11	Kita
Kitas trumpalaikis finansinis turtas	1 467 261	1 312 888	-	-	EUR
Iš viso	3 924 298	4 725 584	X	X	X

Įvertinus išvestines finansines priemones, panaudotas apsidrausti nuo valiutų kursų kitimo rizikos, visa skola valstybės vardu 2024 m. buvo denominuota eurai.

	2024 m.	2023 m.	Pokytis	Pokytis
Įsipareigojimų dalis valiuta	tūkst. Eur	tūkst. Eur	tūkst. Eur	%
Eurai	33 187 099	31 089 139	2 097 960	7%
JAV doleriais	1 137	1 128	9	1%
Kitomis valiutomis	463	337	125	37%
Iš viso	33 188 699	31 090 605	2 098 095	7%

Daugiau informacijos apie finansinės rizikos valdymą pateikta Lietuvos Stabilumo programoje².

3.25. Koncesijos ir valdžios ir privataus subjektų partnerystės sutartys

Informacija apie koncesijos bei valdžios ir privataus subjektų partnerystės (toliau – VPSP) sutartis, sudarytas iki 2025 m. sausio 1 d. ir galiojusias ataskaitiniu laikotarpiu, pateikta 25 priede.

Per ataskaitinį laikotarpį centrinės valdžios institucijų buvo įgyvendinamos praėjusiais ataskaitiniais laikotarpiais sudarytų 11 VPSP sutarčių, iš kurių 3 koncesijos sutartys, 8 – valdžios ir privataus subjektų partnerystės (toliau – VžPP) sutartys.

Pagal statistinius duomenis, 23-jose savivaldybėse buvo įgyvendinama 40 VPSP sutarčių: 34 – koncesijų sutartys ir 6 – VžPP sutartys.

Per ataskaitinį laikotarpį naujai sudarytos ir įsigaliojo 2 VPSP sutartys: 1 – koncesijų sutartis ir 1 – VžPP sutartis. Iš viso iki 2024 m. gruodžio 31 d. buvo sudarytos ir įsigaliojusios 50 VPSP sutarčių.

3.26. Poataskaitiniai įvykiai

Nuo ataskaitinio laikotarpio pabaigos iki 2025 m. birželio 30 d. įvyko šie poataskaitiniai įvykiai:

1. 2025 m. sausio – birželio mėn. išplatinta ilgalaikių Lietuvos Respublikos Vyriausybės vertybinių popierių vidaus rinkose už 510 000 tūkst. Eur sumą nominalia verte, užsienio rinkose už 2 850 000 tūkst. Eur sumą nominalia verte, trumpalaikių Lietuvos Respublikos Vyriausybės vertybinių popierių vidaus rinkose išplatinta už 38 311 tūkst. Eur sumą nominalia verte.

2. 2025 m. sausio – birželio mėn. išpirkta vidaus rinkose išleistų trumpalaikių Lietuvos Respublikos Vyriausybės vertybinių popierių už 27 767 tūkst. Eur, užsienio rinkose išleistų ilgalaikių Lietuvos Respublikos Vyriausybės vertybinių popierių išpirkta už 970 000 tūkst. Eur.

² Lietuvos stabilumo programa: <https://finmin.lrv.lt/lt/veiklos-sritys/fiskaline-politika/stabilumo-programa-1/>

3. 2025 m. sausio – birželio mėnesį gauta 10 000 tūkst. Eur užsienio paskola iš Šiaurės investicijų banko.

4. 2025 m. sausio – birželio mėn. grąžinta 136 363 tūkst. Eur užsienio paskolų, iš jų 28 460 tūkst. Eur Šiaurės investicijų bankui, 53 679 tūkst. Eur Europos Tarybos vystymo bankui, 54 224 tūkst. Eur Europos investicijų bankui.

5. 2025 m. sausio – birželio mėn. VĮ Turto bankas suteikta 10 000 tūkst. Eur paskola.

6. 2025 m. sausio – birželio mėn. grąžinta paskolų už 9 749 tūkst. Eur, iš jų daugiausiai grąžino UAB ILTE – 8 500 tūkst. Eur, VĮ Turto bankas – 191 tūkst. Eur, AB Kauno energija – 132 tūkst. Eur, Elektrėnų savivaldybė – 101 tūkst. Eur, Raseinių rajono savivaldybė – 83 tūkst. Eur, UAB Dzūkijos vandenys – 74 tūkst. Eur.

7. 2025 m. sausio – gegužės mėn. valstybės garantijų dėl paskolų suteikta už 19 647 tūkst. Eur.

8. 2025 m. sausio – gegužės mėn. grąžinta paskolų, dėl kurių suteiktos valstybės garantijos, už 48 432 tūkst. Eur.

3.27. Apskaitos politika ir klaidų taisymas

Esminės praėjusių laikotarpių apskaitos klaidos 2024 m. buvo taisomos apskaitos klaidų taisymo sąskaitose ir veiklos rezultatų ataskaitoje parodomos eilutėje „Apskaitos politikos keitimo ir esminių apskaitos klaidų taisymo įtaka“. 2024 m. apskaitos politikos keitimo ir esminių apskaitos klaidų taisymo įtaka buvo teigiama ir sudarė 858 019 tūkst. Eur. (2023 m. buvo teigiama ir sudarė 266 557 tūkst. Eur).

Viešojo sektoriaus subjektai taisė ilgalaikio turto tikrosios vertės rezervą, ankstesniais ataskaitiniais laikotarpiais gautas finansavimo sumas, kurios ataskaitiniu laikotarpiu buvo pripažintos kaip neatitinkančios 20-ojo VSAFAS „Finansavimo sumos“ nuostatų, taip pat buvo tvarkomos finansavimo sumos iš kitų šaltinių, atliekami finansavimo sumų iš valstybės biudžeto praėjusio ataskaitinio laikotarpio klaidų taisymai pagal viešojo sektoriaus subjektų pateiktus duomenis, atstatomos ankstesniais metais koreguotos klaidų taisymo sumos.

Didžiausią teigiamą įtaką turėjo Lietuvos Respublikos susisiekimo ministerijos (150 670 tūkst. Eur) ir Druskininkų savivaldybės (96 279 tūkst. Eur) finansavimo sumų korekciniai įrašai apskaitoje dėl žemės sklypų vertės padidėjimo koregavimo.

3.28. Informacija apie valstybės kontroliuojamų pelno siekiančių subjektų finansinius duomenis

Lietuvos Respublikos viešojo sektoriaus atskaitomybės įstatymo nuostatos, kurios įsigalios 2026 m. sausio 1 d., numato, kad valstybės kontroliuojami pelno siekiantys subjektai³ ir savivaldybės kontroliuojami pelno siekiantys subjektai⁴, priskiriami valdžios sektoriui, turės pateikti savo metinių finansinių ataskaitų duomenis į Viešojo sektoriaus apskaitos ir ataskaitų konsolidavimo informacinę sistemą, tam, kad būtų sudaryti visą valdžios sektorių apimantys ataskaitų rinkiniai – valstybės metinis finansinių ataskaitų rinkinys ir nacionalinis metinis ataskaitų rinkinys.

Kol rengiamasi šių nuostatų taikymui, informacija apie valstybės ir savivaldybių kontroliuojamų pelno siekiančių subjektų finansinius duomenis atskleidžiama nacionaliniame metinių ataskaitų rinkinio aiškinamajame rašte.

³ Valstybės valdomos įmonės, pagal 2013 m. gegužės 21 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamento (ES) Nr. 549/2013 dėl Europos nacionalinių ir regioninių sąskaitų sistemos Europos Sąjungoje nuostatas priskiriamos prie centrinės valdžios sektoriaus ir Oficialiosios statistikos įstatyme nustatytame oficialiosios statistikos portale nurodytos kaip priklausančios valdžios instituciniam sektoriui.

⁴ Savivaldybės valdomos įmonės, pagal 2013 m. gegužės 21 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamento (ES) Nr. 549/2013 dėl Europos nacionalinių ir regioninių sąskaitų sistemos Europos Sąjungoje nuostatas priskiriamos prie vietos valdžios sektoriaus ir Lietuvos Respublikos oficialiosios statistikos įstatyme nustatytame oficialiosios statistikos portale nurodytos kaip priklausančios valdžios instituciniam sektoriui.

Atsižvelgiant į tai, kad valstybės kontroliuojami pelno siekiantys subjektai rengdami finansines ataskaitas taiko nevienodų teisės aktų reikalavimus, teikiama apibendrinta informacija apie 34 centrinės ir vietos valdžios sektoriui priklausančių subjektų turtą, išipareigojimus ir dotacijas, nuosavą kapitalą, pajamas, sąnaudas, pelno mokestį ir grynąjį pelną (nuostolius).

	2024 m.	2023 m.
Finansiniai duomenys (tūkst. Eur)	tūkst. Eur	tūkst. Eur
Turtas	2 216 044	1 986 362
Išipareigojimai ir dotacijos	847 808	803 844
Nuosavas kapitalas	1 368 237	1 182 518
Pajamos	388 732	342 874
Sąnaudos	325 847	264 134
Pelno mokestis	10 479	9 096
Grynasis pelnas (nuostoliai)	52 406	69 644

Ekonomikos ir inovacijų ministras,
pavaduojantis finansų ministrą

Lukas Savickas